

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

«Прямая лінія»

Далоў камяні... І цыстыт, і прастатыт

15 снежня, у панядзелак, з 14.00 да 15.00 у рэдакцыі газеты на пытанні аб прафілактыцы і лячэнні мочакаменнай хваробы, дэбраксанскай піперлазіцы прастаты, нетрымання мачы, запаленчых хваробаў мочапушпавай сферы — прастатытаў, піеланефрытаў, цыстытаў адкажа загадчык кафедры ўралогіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук, прафесар Аляксандр Уладзіміравіч СТРОЦКІ.

Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумары: 8 (017) 287 18 29 (Святлана Барысенка) і 287 18 36 (Вольга Шаўко).

Беларусь зацікаўлена ў супрацоўніцтве з Ашчадным банкам Расіі

Беларусь зацікаўлена ў супрацоўніцтве з Ашчадным банкам Расіі. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы са старшынёй праўлення Ашчаднага банка Расіі Германам Грэфам.

«Нам цікава прыцягнуць рэсурсаў ад Расійскай Федэрацыі, ад Цэнтрабанка Расіі, бо мы непасрэдна з ім звязаны, асабліва ў перыяд суверэнітэту Беларусі ў якасці стратэгічнага партнёра. «Сёння Ашчадны банк па сваіх памерах вельмі для рынку адной краіны», — сказаў ён і праінфармаваў Прэзідэнта Беларусі аб тым, што Наглядаўшы савет банка завершыў канцэпцыю яго развіцця на бліжэйшыя 5 гадоў, якая прадугледжвае актывнае супрацоўніцтва банка на міжнароднай арэне. У якасці прыярытэтаў у міжнародных сувязях выбраны тры краіны СНД: Украіна, Беларусь, Казахстан.

Ашчадны банк Расіі разглядае магчымасць набыцця існуючага або адкрыцця новага банка ў Беларусі. Ужо ў самыя бліжэйшыя дні Ашчадны банк Расіі пачне работу з Нацбанкам Беларусі па вызначаным спосабе ўваходжання на рынак. Расійскі банкір выказаў перакананасць, што ён здольны адмовіцца па гэтым пытанні на ўзаемавыгадных умовах. Стратэгія Ашчаднага банка па прысутнасці на беларускім рынку вызначаецца як мінімум 10-20 гадамі.

Паводле слоў Германа Грэфа, для Ашчаднага банка беларускі рынак сярэдняга і сярняга класа адзін з самых прыярытэтных і цікавых. «Спадзяёмся, што наша супрацоўніцтва будзе доўгатэрміновым і эфектыўным», — адзначыў ён.

Герман Грэф лічыць, што надыходзячы год будзе няпростым, і ў сувязі з гэтым бакам неабходна скаардынаваць дзеянні, каб папярэдзіць негатывныя ўплывы суверэнітэту фінансавога крызісу. Ён падкрэсліў, што эканоміка Беларусі і Расіі павінны быць «ранізаваны влікай колькасцю ніццяў, якія дадуць пазітыўны эфект у розных сферах супрацоўніцтва».

Прэзідэнт Беларусі адобрыў планы Ашчаднага банка па прысутнасці на беларускім рынку. «Някія перашкоды таму, каб ваш банк працаваў у Беларусі, няма», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ПЫТАННЕ АБ ПАВЕЛІЧЭННІ ЗАРПЛАТЫ ПЕДАГОГАМ БУДЗЕ ВЫРАШАНА ДА КАНЦА 2008 ГОДА

Аб гэтым паведаміў міністр адукацыі Беларусі Аляксандр Радзюкоў.

Паводле яго слоў, спецыялісты Міністэрства адукацыі ўнеслі свае прапановы па павышэнні заробатнай платы настаўнікам-прадметным, педагогам СШУ і ПТВ, а таксама выхавальнікам дашкольнага ўстанова. У бліжэйшы час адпаведная пастанова будзе агульназвеста ў СМІ.

Згодна з Дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 15 «Аб асобных пытаннях агульнай сярэдняй адукацыі» з 1 студзеня 2009 года педагогам павінны быць павышаны тарыфныя стаўкі (аплады). Акрамя таго, малым спецыялістам неабходна ўсталяваць штомесячныя даплаты, а кіраўнікам устаноў адукацыі — надбавкі за кваліфікацыйныя катэгорыі.

Аляксандр Радзюкоў адзначыў, што ў бюджэце на 2009 год расходы на адукацыю павялічаны на 36 працэнтаў. Нагрузка на адукацыйную стаўку складае 18 вучэбных гадзін у тыдзень.

БЕЛТА.

Мікалай ПРАСТАЛУПАЎ: «У ЛЮТЫМ ДРУГАСНАЕ ЖЫЛЛЁ МОЖА ІСТОННА ПАТАННЕЦЬ»

За апошнія два месяцы другаснае жыллё ў краінах Балтыі, ва Украіне і ў Расіі патанела ў сярэднім прыкладна на 10-20 працэнтаў. У такіх гарадах Расіі, як Омск і Хабароўск, амаль поўнае спыненне крыжывання насельніцтва па жыллёвым сегменце прывяло да патаннення кватэр на другасным рынку амаль на 30 працэнтаў. Як гэтыя тэндэнцыі можа закрануць цэннікі жылляў нерухомаасці ў Беларусі, карэспандэнту «Звезда» паведаміў старшыня савета Беларускай асацыяцыі «Нерухомаасць» Мікалай ПРАСТАЛУПАЎ.

Камэрцыйнае будаўніцтва ўжо ПАТАНЕЛА НА 10-15 ПРАЦЭНТАЎ

Першымі на новыя фінансавыя ўмовы банкаў адрагавалі забудовшчыкі камэрцыйнага жылля. Яшчэ 3-4 месяцы таму кватэры ў новых дамах сталіцы прапаноўваліся кліентам на танней чым за 1800-2000 долараў за квадратны метр. Цяпер уласцікі новабудовляў у мікрараёне Сухарава-5 прадаюць «кватэры» аднапакёвак кватэры за 1730 долараў, двухпакёвак кватэры — за 1680 долараў, влічкі трохпакёвак агульнай плошчай больш за 83 квадратныя метры —

за 1630 долараў. Гэтыя каркрасна-белыя дамы пабудаваны, але гаспадары кватэр забудовшчыкі і цяпер працягваюць упарты пошук. Сёння кліентам прапаноўваюцца долевае будаўніцтва ў Першамайскім раёне сталіцы па вуліцы Валгарскай, дзе квадратны метр кватэры каштуе 1800 долараў. Есць магчымасць у жыхоры сталіцы пабудаваць кватэры на працягу наступнага года па праспекце Ракасоўскага, дзе квадратны метр вельмі маленькіх кватэр складае ўжо 1534-1786 долараў.

Першыя сёння ўжо не можа даволі працягла час функцыянаваць за кошт дарэгіх крэдытаў, таму забудовшчыкі пачалі прапаноўваць спажывальнікам зніжаныя цэны.

ПРАПАЎВА ДАСЯГНУЛА СВАЙГО МАКСІМУМУ

Нягледзячы на істотнае патанненне першаснага рынку сталічнага жылля, уладальнікі мінскіх кватэр і цяпер працягваюць трываць нерэальна влічкі цэннікі на звычайна стандартныя кватэры.

Згодна з інфармацыяй інфармацыйнага каталога рэспубліканскага выдання «Нерухомаасць Беларусі», самыя слабяныя па якасці, а таму і самыя танныя аднапакёвак кватэры ў сталіцы каштуюць 55-58 тысяч долараў. За апошнія два месяцы кошт сапраўды маленькіх кватэр практычна не змяніўся, бо на іх у Мінску застаецца пэўны попыт. Даволі влічкі колькасць аднапакёвак кватэр у пазнальных дамах прапаноўваецца сёння па кошыце ад 60 да 70 тысяч долараў. Паўлічана, што квадратны метр агульнай плошчы аднапакёвак каштуе прыкладна 2064 долара, а сярэдні кошт невялікіх кватэр складае каля 72 тысяч долараў.

Згодна з цэннікам, што прапаноўваецца ў рэкламных выданнях, сярэдні кошт «кватэра» двухпакёвак кватэр складае 2044 долары, а трохпакёвак — 1953 долары. Гэтыя цэннікі зніжаюцца цяпер вельмі марудна — на 2-8 долараў за тыдзень. Мікалай ПРАСТАЛУПАЎ адзначае, што пры рэальным здзелку кошт сапраўды падарваўся ад 10-12 тысяч долараў ад стартвага кошту. Аднапакёвак кватэры і сёння яшчэ прадаюцца па кошыце вышэй за кошыце ў межах 1900 долара. А вось двухпакёвак і трохпакёвак кватэры ў старых панальных жытлаваб'ядах дамаў па вуліцах Азінцова і Лабанка Фрунзенскага раёна, ці ў Заходнім раёне або ў Шабанах «за-

горы — у межах ад 50 да 85 працэнтаў бюджэту прахрытовага мінімуму) былі вызначаны з 1 ліпеня. Пакуль тут усё без змен.

— Трэба мець на ўвазе, што да любога павышэння пенсій пэўным катэгорыям негледзячы падыходзіць аднабакова, у прыватнасці, памер сацыяльнай пенсіі ніколі не павінен перавышаць памер пенсіі працоўнай — у адваротным выпадку проста знікне санс працаваць, — заўважыла Валіяціна Каралёва. — Разам з тым трэба падкрэсліць: «прывязка» сацыяльных пенсій да бюджэту прахрытовага мінімуму гарантуе іх паступовы рост — пераарыентацыя такіх пенсій адбываецца пасля кожнага павышэння БПМ.

УСЁ ВЫЗНАЧАЕ БПМ

Галоўнай крыніцай даходаў большасці інвалідаў былі і застаюцца пенсіі. Варта нагадаць, што пры наяўнасці стажу калектыву з абмежаванымі магчымасцямі прадастаўляецца працоўная пенсія, пры адсутнасці стажу — пенсія сацыяльная. Як зазначыла намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валіяціна КАРАЛЁВА, у залежнасці ад узросту інваліда неабходны для атрымання працоўнай пенсіі стаж да выходу на групу пэнсіі складае ад 1 да 15 гадоў. Памеры пенсій тут прызначаюцца паасобна.

У звязі са ступенню страты здароўя пенсіі інвалідаў I групы вызначаюцца ў 75, II групы — у 65, III групы — у 40 працэнтаў ад заробку. Для параўнання, «звычайная» пенсія ў 75 працэнтаў ад заробку прызначаецца мужчынам са стажаў у 45 і жанчынам са стажаў у 40 гадоў, а пенсія ў 65 працэнтаў ад заробку — адпаведна пры стажах 38 і 33 гады.

Заканадаўства вызначае і дадатковыя гарантыі. Так, інвалід, які адпрацаваў пасля прызначэння пенсіі 24 месяцы, можа разлічваць на яе пераарыентацыю. Асобным катэгорыям (інвалідам ваіны, інвалідам з дзячынства, карлікам і ліліпутам) пенсія прызначаецца датэрмінова. Прадугледжаны надбавкі на догляд: інвалідам I групы — у памеры 100 працэнтаў, адзіночным інвалідам II групы, якія маюць патрэбу ў доглядзе, і інвалідам ва ўзросце ад 80 гадоў і больш — у памеры 50 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце. Існуюць правілы павышэння на 50 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце вылат інвалідам з дзячынства, «група» якім устанавлена пажыццёвая пенсія.

У лістападзе сярэдняя па краіне працоўная пенсія па інваліднасці складала 354,7 тыс., а сярэдняя сацыяльная пенсія — 169,8 тыс. рублёў. І ў тым ліку сацыяльная пенсія ў дзячынства інвалідаў — 178,2 тыс. Новыя памеры сацыяльных пенсій (у залежнасці ад катэ-

тыву самых розных гурткаў і клубу па інтарэсах, 69 рэабілітацыйных майстэрняў, 2 аддзяленні кругласутачнага знаходжання для малых інвалідаў, 45 аддзяленняў кругласутачнага знаходжання для грамадзян пажылога ўзросту і інвалідаў, а таксама 89 аддзяленняў дзённага знаходжання для інвалідаў. Прычым гэтыя лічбы ўзрастаюць. Так, паведаміла Валіяціна Каралёва, да 2010 года тым жа аддзяленні дзённага знаходжання павінны працаваць ва ўсіх без выключэння раёнах Беларусі.

МАБІЛЬНІ — НЕ РАСКОША

Тым часам сам пералік сродкаў тэхнічнай рэабілітацыі, якімі забяспечваюцца інваліды, пашыраецца. Сярод навінак тут можна адзначыць сотыя тэлефоны з сінтэзаваным маўленнем, прыставак для праслухоўвання агульнай літаратуры, а таксама каліскі з электрыфікаваным прывадам.

Дарэчы, вытворчасць электракаляскі плануюцца паставіць «на пачатку» ў наступным годзе. Як адзначаюць у Беларускай пратэзна-артапедычным аддзяленнем і цэнтры, магчымасць забяспечыць ідэі з абмежаванымі магчымасцямі гэтым сродкам перасоўвання пад поўную патрэбу ёсць. Пры гэтым вызначана, што інваліды I групы, якія будучы мець адпаведныя медыцынскія рэкамендацыі, змогуць набыць электракаляску на ўмовах 20-працэнтнай аплаты. Што да поўнага кошту, то на сёння ён ацэньваецца ў 3,5-4 млн рублёў. Нтанна. У той жа час негледзячы на заўважылі, магчымасць карыстацца адным свабодным ад работы днём у тыдзень з аплатай на сярэднім заробку прадастаўлена не толькі маці, але і бацьку.

ДЗЯЦЬМ-ІНВАЛІДАМ ЗАКАВАНЫ СРОКІМІ ЗАБЯСПЕЧЭННЯ

Дзецям-інвалідам закахвалася лётнага забяспечэння сродкамі тэхнічнай рэабілітацыі. Аднак менавіта тут існуе цяжкае влічкі пытанне. Справа ў тым, што якіх-небудзь скідак па дапаможных сродках для дзяцей, якія інвалідны не лічацца, але маюць сур'ёзныя захворванні, няма. Гарэсты, бандэжы, «распоркі», іншыя артапедычныя вырабы башчым так дзяцей даводзіцца купіць на ўмовах поўнай аплаты. А не забяспечыць дзіця з захворваннем неабходнымі тэхнічнымі сродкамі сёння — значыць атрымаць інваліда заўтра.

У СТАЛІЦЫ УСЬ Ж ПРЫНЯТАЕ РАШЭННЕ

— прадастаўляць неабходныя дапаможныя сродкі дзецям, якія не маюць статусу інваліда, за тэхнічныя сродкі рэабілітацыі — шанец пазбегнуць дома-інтэрната. Як, да слова, і безбар'ерны асяродак ці дапамога праз тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Зараз пры 154 цэнтрах працуюць больш за

Сяргей ГРЫБ.

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» 23 декабря 2008 г. проводит открытый аукцион № 06-Сф-08 по продаже земельных участков в частную собственность граждан Республики Беларусь

Вид аукциона: открытый (на повышение цены продажи). Предмет аукциона: право частной собственности на земельный участок. Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462. На торги выставляются 14 земельных участков, расположенных в районе микрорайона застройки в границах пр. Победителей — проезда Дрозды — р.Свислочь (застройка жилых кварталов № 2, 3, 11) для строительства многоквартирных (блокированных) жилых домов:

№	№ участка по ген. плану	Кадастровый номер земельного участка	Площадь земельного участка, га	Начальная цена, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.	Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций и сооружений	Расходы на подготовку документации для проведения аукциона, бел. руб.
Жилой квартал № 11							
1	1.1.	500000000007004434	0,0528	306 585 357	30 658 536	Участок свободен от застройки и насаждений	2 495 039
2	1.2.	500000000007004530	0,0626	363 489 457	36 348 946	Участок свободен от застройки и насаждений	2 495 039
3	2.1.	500000000007004432	0,0682	396 006 086	39 600 609	Участок свободен от застройки и насаждений	2 495 039
4	2.2	500000000007004533	0,0804	466 845 884	46 684 590	Участок свободен от застройки и насаждений	2 630 051
5	2.3.	500000000007004535	0,0679	410 522 438	41 052 243	Участок свободен от застройки и насаждений	2 585 046
6	3.1.	500000000007004536	0,0689	400 070 664	40 007 066	Участок свободен от застройки и насаждений	2 675 053
7	3.2.	500000000007004537	0,0665	386 134 966	38 613 497	Участок свободен от застройки и насаждений	2 630 051
8	4.1.	500000000007004538	0,0748	434 329 255	43 432 925	Участок свободен от застройки и насаждений	2 585 046
9	4.2	500000000007004539	0,0547	317 617 784	31 761 780	Участок свободен от застройки и насаждений	2 585 046
10	5.1	500000000007004540	0,0587	340 843 948	34 084 400	Участок свободен от застройки и насаждений	2 540 043
Жилой квартал № 3							
11	4	500000000007004050	0,0870	505 169 053	50 516 910	Участок свободен от застройки и насаждений	3 501 341
Жилой квартал № 2							
12	12	500000000007004268	0,0911	528 975 871	52 897 590	Участок свободен от застройки и насаждений	2 156 707
13	13	500000000007004269	0,0884	513 298 211	51 329 830	Участок свободен от застройки и насаждений	2 112 475
14	20	500000000007004245	0,1029	597 493 053	59 749 310	Участок свободен от застройки и насаждений	2 112 474

Земельные участки находятся в водоохранной зоне водных объектов г. Минска.

Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории участков осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующим и согласующими организациями (согласно перечню, установленном Минским горисполкомом).

Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона: своевременное внесение победителем аукциона платы за соответствующие земельные участки; возмещение им расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона и формированием этих земельных участков, учитывая их государственную регистрацию.

Справочно: в течение 2-х месяцев после принятия Минским горисполкомом решения о предоставлении победителю аукциона земельных участков соответствующие имущественные права на них должны быть зарегистрированы в РУП «Минское городское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру»;

- техническая документация и разрешение на строительство жилого дома полагается владельцами земельных участков в установленном порядке;

- победители аукциона заключают с Минским городским исполнительным комитетом договор на реализацию права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений);

- собственникам земельных участков необходимо завершить возведение многоквартирного (блокированного) жилого дома не позднее одного дня после получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации прав на земельный участок.

Аукцион состоится 23 декабря 2008 года в 14.30 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона.

Внесение задатка в размере 10% от начальной цены заявленного лота (лота с наибольшей стоимостью — в случае участия в торгах по нескольким лотам), перечисляемый на расчетный счет № 364100000016 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка — 795, УНП — 100690830, назначение платежа — 04901, получатель — Финансовое управление Мингорисполкома;

представить в адрес УП «Минский городской центр недвижимости» следующие документы: заявление на участие в аукционе установленной формы; заверенную банком копию платежного документа, подтверждающего внесение задатка в установленном размере; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, в соответствии с которым участник аукциона, победив-

ший в торгах, либо которому земельный участок предоставляется по начальной цене в случаях, предусмотренных законодательством Республики Беларусь, обязан произвести оплату организатору аукциона за его организацию и проведение в размере 1% от цены продажи соответствующего земельного участка; дополнительно предоставляется: гражданским — копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина — нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане и представители граждан предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Прием документов для участия в аукционе начинается с 09.00 23 декабря 2008 года и заканчивается в 17.00 15 декабря 2008 года. Торги в отношении каждого земельного участка проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов по каждому выставленному лоту признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

Победители торгов (участники аукциона, которым земельные участки предоставляются в отдельных случаях, предусмотренных законодательством) в течение 10 рабочих дней со дня принятия Минским горисполкомом решения о предоставлении им соответствующих земельных участков обязаны:

внести плату за земельный участок;

возместить Минскому горисполкому расходы по подготовке документации для проведения аукциона;

произвести оплату организатору торгов за подготовку и проведение аукциона, включившую возмещение расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона, в размере 1 процента от цены продажи земельного участка;

выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона.

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Минский горисполком выдает выписку из решения о предоставлении земельного участка в частную собственность.

Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли.

В дни и время, указанные в объявлении, размещаемом на информационном стенде (фойе офиса УП «Минский городской центр недвижимости»: г. Минск, ул. К. Маркса, 39), организатор торгов предоставляет транспорт для обеспечения осмотра земельных участков желающими принять участие в аукционе.

Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. № 4, 6.

Контактные телефоны: + 375 (17) 226 16 72, + 375 (17) 227 40 22.

Дополнительная информация о выставленных на аукцион участках, а также условия участия в торгах и бланки требуемых документов размещены на официальном сайте организатора торгов www.mgsp.by.

«СПЕЦЫАЛИСТЫ» ПА РУБЛЯХ

Фальшываманетчыкі аддалі перавагу купюрам Нацбанка

Быць уважлівым з найнымі грашмамі рэкамендуецца праваахоўнікі напярэдняй прыходу Новага года: з-за неабачлівасці разам са святам да вас у дом могуць патрапіць і «дробныя» непрыемнасці ў выглядзе фальшывых. Прынамсі, як адзначаюць у аддзяленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, менавіта ў перадавагоднія тыдні, калі істотна павялічваюцца грашвы абарот, назіраецца і рост фактаў канфіскацыі падобных грошай, актывізацыя фальшываманетчыкаў.

Дзвух такіх дзяткоў, непрыяцельных сталічных жыхоры 32 і 41 гадоў, што падарожваюць у вырабе і збыце буйной партыі падобных купюр Нацбанка, затрымалі ў Мінску супрацоўнікі падраздзяленняў па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі. «Дзэт» фальшываманетчыкаў на кватэры аднаго з затрыманых наштампавую больш за сотню несапраўд-

Як нас дураць

Вяртаючыся да падробкі беларускіх грошай заўважым, што выабрабляюць іх хатні ўмовах, якія істотна адрозніваюцца ад сапраўдных рублёў.

Як адзначаюць у прапавідаў па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі ГУУС Мінгарвыканкама, якія правіла, фальшыўкі купюр Нацбанка штампуюцца влічкі на камп'ютарнай і капіраваальна-множыльнай тэхніцы, а вось выпадкаў выкарыстання паліграфічнага абсталявання для падробкі нацыянальнай валюты не выяўлена. Таму на такіх «грошах» часта адсутнічаюць вадзяныя знакі, абаронныя ніць з мікратэстам «НБ РБ», каліярыяны валокны ў тоўшы паперы, а таксама рэльефнасць на метцы для людзей з паслабленым зрокам. Гэта значыць, каб не трапіць на вуду да прайздэства, кожнаму з нас дадаткова толькі правяць элементарную уважлівасць. Тады не будзе і падстаў для засмучэння...

Следчым удалося высветліць, што затрыманых шукалі магчымасці збыць больш буйных партый несапраўдных грошай. Праўда, пакуль не ўстаноўлены іншыя факты рэалізацыі гэтых махлярстваў фальшывых, што аднак не выключае дачынення «дуэта» да падобных збыццяў.

Следчым удалося высветліць, што затрыманых шукалі магчымасці збыць больш буйных партый несапраўдных грошай. Праўда, пакуль не ўстаноўлены іншыя факты рэалізацыі гэтых махлярстваў фальшывых, што аднак не выключае дачынення «дуэта» да падобных збыццяў.

ISSN 1990 - 763X

1 доллар США	2 168,00
1 еўра	2 727,99
1 латывійскі лат	3 847,04
1 літоўскі літ	790,

Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены ў развіцці ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва Беларусі і ААЭ

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Прэзідэнта Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў шэйха Халіфу бен Заіда аль-Нахайяна, наследнага прынца Абу-Дабі, намесніка Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Узброенымі Сіламі ААЭ шэйха Мухамеда бен Заіда аль-Нахайяна, віцэ-прэзідэнта і прэм'ер-міністра ААЭ, правіцеля Дубая шэйха Мухамеда бен Рашыда аль-Мактума з нацыянальнымі святам — Днём утварэння федэрацыі.

Аляксандр Лукашэнка з задавальненнем адзначаў, што адносныя дружбы і даверы паміж дзвюма краінамі з'яўляюцца надзейнай асновай узаемавыгаднага супрацоўніцтва на доўгатэрміноваму перспектыву.

ЗВАННЕ ГЕНЕРАЛ-МАЁРА ПРЫСВОЕНА Д. ПАХМЕЛКІНУ І У. СУЛІМВУ

Прэзідэнт Беларусі прыйшоў чарговае воінскае званне генерал-маёра палкоўніку Дзмітрыю Пакхмелкіну і Уладзіміру Сулімву. Адпаведныя ўказы Аляксандр Лукашэнка падпісаў 2 снежня.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

У Беларусі налета мяркуецца вырабіць не менш за 9,4 мільёна тон зерня

А таксама 9,2 мільёна тон бульбы, 4 мільёны тон цукровых буркоў, 2,17 мільёна тон гародніны, 880 тысяч тон распсавага аленю, 60 тысяч тон льновалюна, 700 тысяч тон пладоў ягад. Пра тое, якія захады неабходна прыняць, каб выкачаць заплавананае, і шла гаворка пад старшынствам прэм'ер-міністра Сяргея Сідорскага на ўчарашнім пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў Беларусі.

Паводле слоў міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Сямёна Шапіры, на правядзенне сельскагаспадарчых мерапрыемстваў у наступным годзе патрабучага фінансавання ў памеры 5,3 трыльёна рублёў. У прыватнасці, толькі для забеспячэння ўраджajo мала неабходна ўнесці 1,9 трыльёна мінеральных угнаенняў у дзеючым рэчыве, на што пойдзе каля 2,3 трыльёна рублёў. Разам з тым, праінфармаваў міністр, месці таму гэтай сумы была значна большай, аднак з-за рэзкага зніжэння цэнаў на угнаенні сельгасвытворцам удацца на гэтым закончыцца. «У стаўпадзе кошт угнаенняў складзеў каля 3,2 трыльёна рублёў, — паведаміў Сямён Шапіра. — Аднак цяпер ідзе рэзкае зніжэнне цэнаў на угнаенні і патраба ў фінансаванні памешчыцка больш як на 850 мільярдаў рублёў». Ён удакладніў, што арганізацыям для забеспячэння будучага ўраджajo неабходна ўнесці 736 тысяч тон азотных угнаенняў, 351,2 тысячы тон — фосфарных, 825,4 тысячы тон — калійных. Пры гэтым закупіць за межамі краіны патрабна каля 178 тысяч тон фосфарных і 187 тысяч тон азотных.

Каб забяспечыць пасяўную і ўборачную кампанію нафтапрадуктамі, неабходна 1,8 трыльёна рублёў. Так, патрабна набыць каля 731 тысячы тон дызэлява, каля 103 тысяч тон аўтамабільнага бензіну, 30,6 тысячы тон матарных маслаў і змазак, 30 тысяч тон пячонага паліва. На рамонт тэхнікі заплаванана патраціць каля 433 мільярдаў рублёў. Гэтыя сродкі дазваляць адрамантаваць 12,4 тысячы трактароў, 4,1 тысячы плугоў, 4,8 тысячы севалка, 8,4 тысячы збожжаўборачных, а таксама 1,4 тысячы кормаўборачных камбайнаў...

Сямён Шапіра удакладніў, што з агульнага аб'ёму ў 5,3 трыльёна рублёў каля 1,5 трыльёна складуць уласныя сродкі гаспадарка, з рэспубліканскага бюджэту плануецца выдзеліць больш як 291 мільярд рублёў, абласных — больш за 1 трыльён, з рэспубліканскага фонду падтрымкі сельгасвытворцаў — 931 мільярд. Астатнія сродкі плануецца папоўняць за кошт бюджэтнай пазыкі і крэдытаў банкаў. Між іншым, кіраўнік міністэрства акцэнтаваў увагу прысутных на тым, што ў мінулым з абласных бюджэтаў на правядзенне пасяўных работ грашовыя сродкі выдаткоўваліся ў янапоўным аб'ёме...

Ігар ШЧУЧЭНКА.

РАСІЯ ПЕРАХОДЗІЦЬ НА ПРАДУКТОВЫЯ КАРТКІ...

Ужо ў бліжэйшыя месяцы ў Расіі могуць быць уведзены прадуктовыя карткі: адпаведныя заканапраект Камітэт на працы і сацыяльнай палітыцы Дзяржаўнага накіравану на ўраджэнне ва ўрад.

Сутнасць ідэі такія: устанавіць мабмавыя цэны, які вызначыць, каму патрабна адрасная дапамога. А атварыць карткі можна будзе ў спецыяльна створанай сетцы магазінаў — за аснову плануецца ўзяць магазіны для ветэранаў і інвалідаў, якія сёння дзейнічаюць у краіне. Малабямасным грамадзянам будучы раздаваць талоны. Гэта будучы звычайныя пластыкавыя нумаркі. Грошы будучы пералічваюцца спачатку ў рэгіянальныя бюджэты, а ўжо там чыноўнікі размеркуюць сродкі па магазінах. Гэтую інфармацыю «Звяздзе» пракемантаваў **кандыдат эканамічных навук Андарэй ПАРЫВАЕЎ**:

— Неабходнасць вырашаць гэтую праблему ў Расіі перайшла па спадчыне ад Урада Фрадкова да Кабінеці Пуціна. Працяглы час яе спрабавалі вырашаць з дапамогай «замарозкі» цэнаў. Але было зразумела, што гэта мера часовая, яна дзейнічала ў перыяд парламенцкіх і прэзідэнцкіх выбараў (і ў гэты перыяд пасляхова выканала сваю ролю), але пытання, натуральна, не вырашала. Прадукты, асабліва на фоне фінансавага крызісу, сталі імкліва даражэць, атрымалася такая сітуацыя, што калі станавіцца не змяніць, калі прадукты будучы даражэць і далей, то хут-

ка малазабяспечаным грамадзянам, якіх у краіне па-ранейшаму больш, чым замарожаны, не будзе на той харчавання. Таму магчымае ўвядзенне ў Расіі харчовых картак — вельмі важная сацыяльна-эканамічная мера, і адкладваць яе ў доўготу скрыню расійскай заканадаўчай, хутэй за ўсё, не станець.

Вядома, што не ўсе з энтузіязмам успрынялі гэтую ідэю: на старонках друку і ў каментаарыях электронных СМІ новае сацыяльнае лягюту сталі асцвяяваць з прыкметамі мінулага — военным часам, перыядам вострага дэфіцыту тавараў канца 1980 — пачатку 1990-х гадоў, сістэмай жорсткага размеркавання. Але гэта, як мне здаецца, не так: харчовыя карткі ні ў якім разе не будучы з'яўляцца аналагам праслаўтых талонаў на харчаванне, нават знешне. Ніякія абмежаванні ў магазінах (абмежаваны продаж тавараў у адны рукі) не будзе, проста са з'яўленнем картка малазабяспечаных расіяне атрымаюць магчымыя набываць прадукты харчавання па ніжэйшых цэнах. Гэтай ільготай, як плануецца, будучы забяспечваюцца людзі з мінімальнымі даходам — адзінока пажылыя людзі, непрацуючы пенсіянеры, інваліды, шматдзетныя і няпоўныя сем'і, а таксама сем'і з дзецьмі-інвалідамі. Па картках можна будзе ў любым гандлёвым пункце купіць любыя прадукты, за выключэннем тытуўных вырабаў алкаголю, па больш нізкай цане. Невядома, праўда, як гэта ўсё

вёнь падняўся яшчэ вышэй. Улады горада заклікаюць мясцовых жыхароў працягваць павышэнню асяржонасць, а турыстаў па магчымасці ўстрымацца ад наведвання Венецыі да завяршэння павадкі.

Адзінаццаць кітайскіх школьнік загінулі, грэўчыцца ля вогнішча ў Інтэрнаце
Адзінаццаць школьнік загінулі ў Кітаі, атруціўшыся чадным газам пры спробе абгарэць халодныя пакой.

Трагедыя адбылася ў правінцы Шэньсі на паўночным захадзе КНР. У пакой аднаго са школьнік інтэрнату дзятчаты развалі вогнішча, спрабуючы сгарэцца. Адсутнасць нармальнай вентыляцыі прывяла да сумнага выніку.

Колькасць ахвяраў індывідуому можа ўзрасці: адна дзятчынка знаходзіцца ў балонцы ў крытымым стане.

Тэмпература паветра ў Шэньсі днём, па зімовых мерках, даволі высокая — да 13 градусаў вышэй за нуль. Аднак уначы слупок тэрмометра падае да мінус двух, што адчуваецца даволі моцна пры адсутнасці ацяплення.

У Індыі нарадзілася дзятчынка з сэрцам і печанню
ЗВОНКУ ЦЕЛА

Індыйскі хірург распрацоўвае план хірургічнага лячэння нованароджанай дзятчынкі, частка ўнутраных органаў якой знаходзіцца звонку цела.

У цяперашні час індыйка, якая нарадзілася пяць дзён назад з сэрцам і часткай печані, якая растуць звонку тулава, знаходзіцца ў клініцы Бенгальскага медыцынскага каледжа.

Па словах педятра Мірыдулы Чатарджи, пад наглядам якой знаходзіцца дзіця, магчымыя перамяшчэння органаў дзятчынкі ў нармальнае анатамічнае становішча сумніўна, аднак дактары паспрабуюць зрабіць усё магчымае.

Нагадаем, што некалькі дзён там паведамылася аб падобным выпадку ў Кітаі: мясцовыя хірургі сабраліся апераваць чатырохгадовага хлопчыка, сэрца якога размешчана пад скурай жывата.

ШТО ПРАДАДУЦЬ БЕЗ РЭЦЭПТА

Пералік лекавых сродкаў, якія рэалізуюцца ў аптачных устаноў без рэцэпта ўрача, пашыраны на 51 пачаток. Адпаведнае рашэнне зацверджана пастановай Міністэрства аховы здароўя і днямі ўступіць у сілу.

— Пералік лекавых сродкаў, даступных для безрэцэптурнага водпуску, перыядычна пераглядаецца, паклоўкі ў нашай краіне рэгіструюцца новыя лекавыя сродкі айчыннай і замежнай вытворчасці або новай формы выпуску ўжо зарэгістраваных лекавых сродкаў, — паведаміла журналісту «Звязды» **вядучы спецыяліст упраўлення фармінспекцыі і арганізацыі лекавага забеспячэння Міністэрства аховы здароўя Ірына ШАЎЧЭНКА**. — Аднаасова з гэтым завяршаецца тэрмін дзеяння рэгістрацыйных пасведчаньняў на некаторыя прэпараты. Да таго ж пастаянна вядуцца работы па вывучэнні эфектыўнасці і бяспечнасці лекавых сродкаў, якія выкарыстоўваюцца ў практычнай медыцыне, прычым не толькі рэцэптурных, але і безрэцэптурных. Дарчы, апошні раз пералік пераглядаўся ў верасні 2007 года. Пры распрацоўцы новага дакумента, у прыватнасці, улічваліся практыка і аналіз прымянення безрэцэптурных лекавых сродкаў з ранейшага пераліку, выкарыстоўваліся апошнія звесткі аб іх бяспечнасці, пераноснасці, эфектыўнасці, тэрапеўтычнай распаўсюджанасці, прымаіліся пад увагу таксама дазіроўка дзеючага рэчыва і форма выпуску.

Так, напрыклад, з пераліку былі выключаны рэтардынг формы таблетак (капсул) індамэташыну (міжнароднае непатэнтаванае найменне лекавага сродку), напрыклад, метындол рэтард, а таксама таблеткі з замаруджаным вызваленнем такога лекавага сродку, як глістырэл трынтрат (інтронг форте, сустак форте). Новы пералік уключае 198 міжнародных непатэнтаваных найменняў лекавых сродкаў і 682 гандлёвыя назвы камбінаваных лекавых сродкаў — усяго 880 пачаткоў.

«Выданне абноўленага пераліку лекавых сродкаў, якія рэалізуюцца без рэцэпта ўрача, накіравана на забеспячэнне даступнасці для пацыентаў найбольш запатрабаваных і бяспечных лекавых сродкаў, не ўключаючы ў гэты пералік, то яны павінны рэалізавуцца толькі па прызначэнні ўрача. І атпэкі не павінны заахвочваць безадказнае самалечэнне пацыентаў», — падкрэсліла Ірына Шаўчэнка.

Паводле слоў начальніка упраўлення фармінспекцыі і арганізацыі лекавага забеспячэння Людмілы Раўчукі, апошнім часам пачасціліся звароты грамадзян са скаргаў на работу аптэк, звязаныя з няправільным, паводле меркавання заўяніўкаў, водлукам лекаў. Праведзенныя праверкі паказваюць, што нярэдка прычына ўзнікнення канфліктнай сітуацыі заключаецца ў няправільна выпісаным так званым «рэцэпце», які з'яўляецца шматком паперы адвольнай формы з неразборліва надрапанай назвай лекавага сродку без укавання дазіроўкі, формы выпуску і спосабаў прымянення. Нярэдка ўрачы ўвогуле не вылічваюць пацыенту рэцэпт, а даюць рэкамендацыі ў усвай форме.

«Гарачая» лінія Упраўлення аховы здароўя Мінабываканіама (017) 220 20 25
9 снежня:
9.00—12.00 — загадчык арганізацыйна-метадычнага, кансультацыйнага аддзела Мінскага абласнога наркалагічнага дыспансэра Вячаслаў Уладзіміравіч САЛАДУХА.
14.00—17.00 — загадчык кансультацыйна-метадычнага аддзлення Мінскага абласнога скурна-венералагічнага дыспансэра Вячаслаў Іванавіч РОСЛІК.

Пасольства Расіі ў Тайландзе акажа дапамогу грамадзянам Беларусі

Пасольства Расіі ў Бангкоку акажа дапамогу грамадзянам Беларусі, якія знаходзяцца ў Тайландзе, у тым ліку і пры неабходнасці іх вылету на радзіму. Такая дамоўленасць дасягнута МЗС Беларусі, паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага венецнапалітычнага ведамства.

Трэба звяртацца ў консульскі аддзел пасольства Расіі ў Тайландзе па тэлефонах гарачай лініі: +662-234-20-12, +662-268-11-71. Грамадзянам Беларусі для каардынацыі сваіх дзеянняў таксама трэба звяртацца ў пасольства Беларусі ў В'етнаме па тэлефонах: +84-4-3719-71-26, +84-90-348-99-90. МЗС Беларусі паўторна звяртаецца да беларускіх грамадзян з настойлівай рэкамендацыяй устрымацца ад пезадак у Тайланд.

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне члену Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, бюджэце і фінансам Кісялёву Уладзіміру Аляксеевічу ў сувязі з нападкамі яго вялікім горам — смерцю МАЦІ.

ацвяржаюцца на практыцы. Экспертныя ацэньваюць кошт рэалізацыі падобнага праекта ў дзятчаты мільярдаў рублёў, і гэта яшчэ без выдаткаў на стварэнне спецыяльных кантрольных структураў, без якіх у Расіі не аб'ясціць: бывалі выпадкі і раней, калі сродкі, якія выдзеліліся федэральнымі ўрадам на вырашэнне якіх-небудзь лакальных задач, у рэгіёнах трапіліся зусім на іншыя ці проста скарэдадліся.

Што датычыцца сітуацыі ў Беларусі, то я не думаю, што ў бліжэйшы час у нас магчыма такая мера: у нас няма дафіцыту харчовых прадуктаў, існуе адрасная сацыяльная дапамога малабямасным грамадзянам, пенсійнае забеспячэнне больш высокае, чым у пенсіянераў Расіі, таксама ў нас шырока развіта сістэма падсобных гаспадарак. Вастрыйні праблемы існуюць і ў нас. Іншая справа, што нашы больш танныя прадукты могуць масава вывозіцца ў суседнюю дзяржаву.

Тут трэба разумець самае галоўнае: найбольш эфектыўным спосабам барацьбы з ростам цэнаў на харчаванне — гэта зніжэнне залежнасці ад сусветнага рынку. Наколькі гэта магчыма цяпер, у адданай сітуацыі? Расія, як і многія іншыя вялікія дзяржавы (Кітай, Індыя) крытычным чынам залежыць ад імпарту харчавання, гэта аб'ектыўны фактар. Ва ўсім свеце ідзе актыўнае выкарыстанне вельзарных плошчаў зямель сельгаспрызначэння не для вытворчасці сельгас-

— У сувязі з гэтым хочацца ўсім нагадаць, што рэцэпт ўрача — гэта яго медыцынскае дакументацыя і пісьмовы зварот да фармацэўта з просьбай адлучыць пацыенту неабходныя яму лекі, — звярнулася да медыкаў на I з'ездзе ўрачоў амбулаторнай практыкі Людміла Раўчук. — І гэты зварот павінен афармляцца належным чынам, на зацверджаных рэцэптурных бланках з подпісам і асабістай пачаткай ўрача. Пацверджуючы рэцэпт сваім подпісам і пачаткай, урач нясе такім чынам адказнасць за прызначэнне ляркаства. Тэрмін дзеяння рэцэпта на наркатычных сродкі складае 5 дзён з дня выпискі рэцэпта, на псіхатропах — 30, а на ўсе астатнія лекі — да 2 месяцаў. Для пацыентаў жа з хранічнымі захворваннямі, каб не прымушаць іх кожны раз звяртацца ў паліклініку, пры выписці рэцэптаў па форме 1 студзеня наступнага года будзе дазволена ўстанавіваць тэрмін дзеяння рэцэпта ў межах курса іх лячэння — тэрмінам да трох месяцаў. Варта ўказваць таксама перыядычнасць рэалізацыі лекавага сродку ў аптэцы. Аптэка кожны раз пры водпуску прэпарата робіць адпаведныя адзакі ў рэцэпце і вяртае яго хвораму.

У Міністэрстве аховы здароўя не хаваюць сваёй заклопаннасці размакам самалечэння насельніцтва, якое заахвочваецца шматлікімі публікацыямі і перадачамі па радыё і тэлебачанні, а таксама актыўнай рэкламай лекавых сродкаў. Па тэлевізары нам раскаваюць у рэкламным роліку, які жыць з адномай прастаты ці як дапамагчы сваімю страўніку, па радыё — даюць па-

Надзея НІКАЛАЕВА.

ТРАГЕДЫЯ У МАГІЛЁВЕ

Дзіця загінула на пешаходным пераходзе ў выніку сутыкнення маршрутнага таксі і тралейбуса.

Здарэнне адбылося каля 8 гадзін раніцы на нерэгулюемым пешаходным пераходзе на перакржжэнні вуліц Чалюскай і Вароўскага. Маці в'яла 2-гадовага хлопчыка ў дзіцячы садок.

Паводле папярэдняй інфармацыі, сутыкнуліся тралейбус і маршруткі, а выніку чаго было збіта і загінула на месцы дзіця. У Магілёўскай ДАІ паведамілі, што цяпер праводзіцца праверка ўсіх абстаўінаў гэтага здарэння. Хто быў віноўнікам трагедыі — пакуль не паведамыцца.

Алена КАЗЛОВА.

СУТЫКНУЛІСЯ 11 ЛЕГКАВУШАК

Каля двух гадзін давялося прастаяць вадзіцелям у заторы, які ўварыўся на дарозе пасля сутыкнення 11 легкавых аўтамабіляў.

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» старшы інспектар ДПС аддзела ДАІ Фрунзенскага РУУС Мінска Ігар Сарокач, аварыя адбылася ўчора ў восем гадзін раніцы на 36-м кіламетры Мінскай калёвавай дарогі ў напрамку Маскоўшчына ад вуліцы Прытыцкага. Паводле яго слоў, асноўнымі прычынамі здарэння сталі перавышэнне хуткасці руху, незахаваанне бяспечнай дыстанцыі, а таксама ўмовы надвор'я — мокрая дарога. На шчасце, на гэты раз ДТЗ адбылося без ахвяраў — пацярпелы няма. А вось аўтамабіль, які трапіў ў аварыю, атрымалі пашкоджанні і патрабуюць рамонт.

Ігар ГРЫШЫН.

СВАЯ ПАДПАЛЬШЧЫЦА

У аднаго з жыхароў в. Моталь ноччу загарэліся два стагі саломы, якія сталі на двары пры хаце. Міліцыянерам удалося выйсці на 35-гадовую жанчыну з гэтай жа вёскі.

ПАГУЛЯЛІ П'ЯНЫЯ НОЧЦУ

Двае жыхары Пінска прыйшлі скардзіцца ў міліцыю, што іх абрабавалі ў тры гадзіны ночы: забралі мабільныя тэлефоны і кашалёк з грошамі. А вось прыкметы дваіх рабаўнікаў пацярпелыя назваць не здолелі, бо былі моцна п'яныя.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

КРАСНЕНСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ КОРЕЛИЧСКОГО РАЙОНА ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

Лот 1 — на право заключения договора аренды на 5 лет под строительство и обслуживание торгового павильона в д. Лесок по ул. Журавлева, площадь участка — 0,0240 га, начальная цена — 17 020 белорусских рублей, потери сельскохозяйственного производства составляют 1531,5 тысячи рублей. Участок расположен в водоохранной зоне водных объектов вне прибрежной полосы.

Лот 2 — по продаже участка в частную собственность граждан Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в д. Лесок, 2-й пер. Артоха, 9, площадь участка 0,2500 га, начальная цена — 1 332 864 белорусских рубля.

Информацию о расходеах, связанных с организацией и проведением аукциона, можно получить по телефону: **8(01596)25 1 40, 25 1 73.**

Задаток в размере 10 % от начальной цены перечисляется на р/с 3600518040016 в филиале 411 АСБ «Беларусбанк», код 695. УНП 500068428. Оплата за объект аукциона должна быть осуществлена в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона.

Аукцион состоится 30.12.2008 г. в 15.00 по адресу: Кореличский р-н, д. Красное, ул. Молодежная, 34.

Заявление на участие и необходимые документы принимаются с момента опубликования извещения до **17.30 23.12.2008 г.** по адресу: Кореличский р-н, д. Красное, ул. Молодежная, 34.

Уважаемые акционеры ОАО «Электроремонтный завод»

16 декабря 2008 года

состоится внеочередное общее собрание акционеров **ОАО «Электроремонтный завод»**, расположенного по адресу: г. Минск, ул. Бабушкина, 19.

Собрание пройдет по адресу: г. Минск, промузел «Колядичи», ул. Бабушкина, 19, третий этаж, зал заседаний.

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

1. О внесении изменений и дополнений в Устав Общества.
2. Переисборны Ревизионной комиссии.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Бабушкина, 19 (отдел кадров) с 5.12.2008 г. по 14.12.2008 г. (время работы с 12.00 до 15.00) и день проведения собрания.

Регистрация участников собрания с 14.00 до 14.45 по месту проведения собрания.

Начало работы собрания — 15 декабря 2008 года в 15.00.

Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра акционеров на 1 декабря 2008 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру **Общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.**

Абзац

■ Стаўка экспартнай пошліны на сырую нафту ў Беларусі з 1 снежня зніжана з \$287,3 за 1 тону да \$192,1. Адпаведнае рашэнне змяшчаецца ў пастанове ўрада № 1816, паведамілі ў Апарце Саўміна.

■ **Прастаўленне дата-штампаў пры перасячэнні беларускай граніцы будзе адменена з 12 снежня гэтага года, паведаміў начальнік прэс-цэнтра Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Беларусі Аляксандр Цішчанка.** Ён адзначаў, што **12 снежня ўступае ў сілу Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 294 ад 3 чэрвеня 2008 года «Аб дакументаванні насельніцтва Рэспублікі Беларусь».** «Саўмінаам былі арганізаваны меры па прывядзенні актаў заканадаўства ў адпаведнасць з указам і, такім чынам, з 12 снежня прастаўленне аднакі аб перасячэнні дзяржграніцы ў папяртак грамадзян Беларусі будзе адменена. Аднак гэта не датычыцца замежных грамадзян», — праінфармаваў Аляксандр Цішчанка.

■ **Застраленага паліўнікага праз чатыры месяцы вывялі ў лясным масіве асіповіцкай праваахоўнікі.** Труп 53-гадовага мужчыны быў закапаны ў зямлю. Сялета ў жніўні энергетыкі Асіповіцкай доследнай гаспадаркі пайшоў на паляванне з дачнага домі ў вёсцы Ставішча і не вярнуўся. Яго расшукавалі 4 месяцы. Як мяркуюцца, за прычыненне смерці па неасцярожнасці будзе несьці адказнасць адзін з паліўніцтвазнаўцаў Асіповіцкага Таварыства паліўнічых і рыбабоваў. Спалохаўшыся ад учыненняга, ён з дапамогай іншага паліўнікага перавёў труп з месца палявання і закапаў у лесе.

■ **Ірландскія пабы замарозыць цэны на алкагольныя напоі, якія яны прадаюць, на год.** Гэтае рашэнне было прынятае Асацыяцыяй і Федэрацыяй вінагандляроў і падтрымана ўладальнікамі 5,5 тысячы пабаў. Намер не мяняць цэны на алкагольныя напоі звычаныя з падзеннем попыту з боку спажывоў, што выклікана глабальным фінансавым крызісам. Пры гэтым некаторыя ўстановы заяўляюць аб намеры знізіць кошт на алкаголь, які імі прадаецца.

■ **Страховае махлярства з мэтай нажывы — не рэдкасць.** Днямі ў ЗША адбыўся даволі арыгянальны выпадак. Агента нацыянальнага бюро па расследаванні злачынстваў у сферы страхавання займаўсп справай аб выкраданні «сямяркі» BMW 2000 г.в. Машыну скралі два гады таму, уладальнік атрымаў страхавую выплату ў памеры \$18 800. Аднак скрадзеяні аўтамабіль увесь гэты час не маглі знайсці. Ён як скрозь зямлю праваўліўся. Амаль так і атрымалася. І

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

3 снежня
2008 г.
№ 46 (149)

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ

ЛІХТАР ПА-ЗА СТАНДАРТАМ

У нашу рэдакцыю прыйшло пісьмо ад жыхара в. Ліпаўкі Ушацкага раёна Сямёна Дзмітрыевіча Хвасціёнка.

«Гэты тры таму, — піша ён, — у нашых вёсках пачалі аднаўляць вулічнае асвятленне, і цяпер у цёмны час сутак вуліцы падсвечваюцца. Але бяда ў тым, што падчас развешвання ліхтароў у кіраўніцтва сельсавета з'явіліся «сыны» і «пасынікі». Сёння па ўсім Сарочынскім сельсавеце свецяць ліхтары, а вось нашу вёску чамусьці абыйшлі ўвагай, быццам мы не такія, як усе...»

Звярнуўшы з пытаннем да старшыні сельсавета Людмілы Яўгенаўны Птушко. Адаказ быў такі — няма грошай.

Жыву я на цэнтральнай вуліцы, побач — перакрываюць дарог, наперадзе — мост цераз меліярацыйны канал. У двары ў мяне калодзеж, часта суседзі прыходзяць па ваду, часам і ўвечары — ім цёмна, нязручна...

Хацелася б мець такое асвятленне, як і ў іншых — ліхтар на апоры цэнтральнай лініі электраперадач, які стаяў бы насупраць дома...

Мы патэлефанавалі старшыню Сарочынскага сельсавета дэпутатаў Людміла Птушко. Выслушавшы заўвагі, якія выказаў у адрас мясцовай улады жыхар вёскі Ліпаўкі, Людміла Яўгенаўна ўздыхнула: з такімі прэтензіямі ёй даводзіцца сутыкацца часта.

Паводле дзяржаўных сацыяльных стандартаў, у кожнай вёсцы мы павінны забяспечыць асвятленне месцаў узезду і выезду (па адным ліхтары), а таксама аб'ектаў сацыяльна-культурнага і бытавога прызначэння. Ліпаўкі маюць сваю асаблівасць — гэта некампактны, расцягнуты населены пункт. Жылых дамоў там засталася няшмат — усяго 20, і тры раскіданыя па ўсёй вёсцы. Аб'ектаў сацыяльна-культурнага і бытавога прызначэння, устанавілі тры ліхтары. Адна з іх вырашана было замацаваць на апоры непадалёк ад вясковых могілак, паколькі гэты аб'ект таксама часта наведваюць людзі, а восенню і зімой, калі раўнацэнне, ім нязручна. Дом Сямёна Дзмітрыевіча Хвасціёнка аказваўся ў неасветленай месцы.

Восць і атрымаліся «сыны» і «пасынікі», — тлумачыць Людміла Птушко. — Калі кожнага з 20 дамоў ліхтар не павесіш, а значыць, заўсёды будзе незадаволены. Мы тлумачым людзям, што электрычнасць неабходна эканоміцы, што ад сельвыканкама патрабуюць план дзеянняў па энергаэканоміцы. І мы стараемся эканоміць — восць закупляем астранамічныя рэле, ставім на апорах ін-

дывідуальныя выключальнікі. Але пры гэтым не парушаем сацыяльных дзяржаўных стандартаў, не змяняем колькасць ліхтароў ва ўрон людзям.

Увогуле на добраўпарадкаванне Сарочынскаму сельсавету выдзелена сёння 4 мільёны рублёў, хаця для вырашэння самых надзённых праблем патрэбна, па словах Людмілы Птушко, як мінімум 20 мільёнаў. Неабходна абгароджваць могілкі, рамантаваць унутры-вясковыя вуліцы, будаваць калодзежы...

— Але цяпер мы можам зарабляць грошы на добраўпарадкаванне тэрыторыі дзякуючы продажам зямельных участкаў праз аўкцыёны. Сарочынскі сельсавет, можна сказаць, прыгарадны, да таго ж, Ушацкіна — край, багаты азёрамі. Зразумела, што зямельныя ўчасткі карыстаюцца попытам. За першыя тры мы вылучылі больш за 7 мільёнаў рублёў — гэта добрыя грошы. Часткова яны пойдуча на падрыхтоўку да чарговага аўкцыёну яшчэ трох участкаў, часткова — на афармленне дакументацыі, неабходнай для перадачы могілак на баланс ЖКГ. Мяркую, што пасля правядзення наступнага аўкцыёну ў «кішэні» сельсавета застаецца як мінімум яшчэ 10 мільёнаў рублёў — тады можна будзе вясці размову пра больш сур'ёзныя крокі ў плане добраўпарадкавання.

Але, заўважыла Людміла Яўгенаўна, набываць ліхтары або ставіць дадатковыя апорныя слупы за гэтыя грошы нельга. Вулічнае асвятленне — асобны артыкул расходоў у бюджэце, які, да таго ж, мае абмежаванні і строга кантралюецца. Сёння неабходна асвятленне вясковых вуліц абшароў сельвыканкама ў 11 млн 342 тысячы рублёў (за 10 месяцаў гэтага года). Больш за 1 млн 160 тысяч «пацягнула» набыванне электралампа-чак, і 1 млн 648 тысяч — іх замена.

— Так што ўстаноўка кожнага чарговага ліхтара павялічвае расходы сельвыканкама за асвятленне. Але мы яшчэ раз правярэм сітуацыю ў Ліпаўках, абмяркуем яе са старэйшынёй вёскі, з раённай электрасеткамі. І паглядзім, што можна зрабіць.

Праз некалькі дзён мы зноў звязаліся са старэйшынёй Сарочынскага сельсавета Людміла Птушко паведаміла, што па дамоўленасці з электрасеткамі ў вёсцы Ліпаўкі будзе ўстаноўлена яшчэ адзін ліхтар — на цэнтральнай вуліцы, зусім непадалёк ад дома Сямёна Дзмітрыевіча Хвасціёнка. Устаноўка ліхтара так, кама ён асвятляе не столькі асабствы падворак заўнічка, колькі частку цэнтральнай вуліцы.

— Увогуле праблему з асвятленнем уласнага падворка можна вырашыць і без дапамогі ўлады — за асабствы кошт, — патлумачыла Людміла Птушко. — Набыць ліхтар, умацаваць яго на апоры каля дома, падвесці провад да свайго лічылніка. І ўключыць, калі спатрабіцца. Гэта не дорага. Але такой магчымасцю скарыстаўся пакуль толькі два чалавекі...

Наталія КАРПЕНКА.

Пераломным момантам у сваім жыцці і жыцці горада старшыня Дзісенскага гарадскога Савета дэпутатаў Вольга Мароз лічыць знаёмства з праектам ААН па ўстойлівым развіцці «Мясцова павестка на XXI стагоддзе».

«Устойлівае развіццё прадугледжвае задавальненне сённяшніх патрэб чалавека без ушчамлення інтарэсаў наступных пакаленняў, — тлумачыць Вольга Аляксандраўна. — Гэта наш клопат пра будучыню. Праграма ААН «Павестка на XXI стагоддзе» была прынятая ў Рыа-дэ-Жанейра ў 1992 годзе на Міжнароднай канферэнцыі па навакольным асяроддзі і развіцці. Аднак кожны раён, горад, тэрыторыя па-свойму ўнікальныя. Гэта спецыфіка знайсці сваё адлюстраванне ў «Мясцовых павестках».

Удзел у праекце маглі ўзяць толькі населеныя пункты з 10-тысячным насельніцтвам і больш, таму маленькая Дзісна (дзе ўсяго 2,5 тысячы жыхароў) падала заяву разам з суседнімі сельсаветамі — Заўшчэўскім, Нікалаёўскім, Перабродскім і Язненскім — як адзіна тэрыторыя, Дзісенская краі. Праца па падрыхтоўцы ўласнай стратэгіі ўстойлівага развіцця пачалася з маштабнага збору інфармацыі аб Дзісенскай краі. У працэсе работы сфарміравалася Група мясцовых спецыялістаў, у якую ўвайшлі прадстаўнікі мясцовай улады, бізнэсу, грамадскіх арганізацый, настаўнікі, урачы, студэнты з ліку актыўных грамадзян. Крамя таго, для вызначэння перспектыв развіцця і вывучэння яго прыярытэтаў былі прыцягнуты замежныя эксперты з Эстоніі і Польшчы.

Адзін са спецыфічных фактараў, якія ўплываюць на развіццё Дзісенскага краю, — яго аддаленасць ад раённага цэнтру Міёраў (45 км). Вёска суседняга Язненскага сельсавета яшчэ больш аддалена ад Міёраў (на

МАГНІТ ДЛЯ ЗАМЕЖНАГА ТУРЫСТА

Удзел у праекце маглі ўзяць толькі населеныя пункты з 10-тысячным насельніцтвам і больш, таму маленькая Дзісна (дзе ўсяго 2,5 тысячы жыхароў) падала заяву разам з суседнімі сельсаветамі — Заўшчэўскім, Нікалаёўскім, Перабродскім і Язненскім — як адзіна тэрыторыя, Дзісенская краі. Праца па падрыхтоўцы ўласнай стратэгіі ўстойлівага развіцця пачалася з маштабнага збору інфармацыі аб Дзісенскай краі. У працэсе работы сфарміравалася Група мясцовых спецыялістаў, у якую ўвайшлі прадстаўнікі мясцовай улады, бізнэсу, грамадскіх арганізацый, настаўнікі, урачы, студэнты з ліку актыўных грамадзян. Крамя таго, для вызначэння перспектыв развіцця і вывучэння яго прыярытэтаў былі прыцягнуты замежныя эксперты з Эстоніі і Польшчы.

Адзін са спецыфічных фактараў, якія ўплываюць на развіццё Дзісенскага краю, — яго аддаленасць ад раённага цэнтру Міёраў (45 км). Вёска суседняга Язненскага сельсавета яшчэ больш аддалена ад Міёраў (на 80 км). Дзісна пакуль не ў стане якасна выканаць ролю цэнтру Дзісенскага краю з-за слабага эканамічнага і сацыяльнага развіцця. У горадзе мала працоўных месцаў (бо мала вытворчых прадпрыемстваў), не развіта сфера сацыяльна-бытавога абслугоўвання, нізкі ўзровень інжынернай інфраструктуры. З улікам усіх гэтых абставінаў і вынікаў сацыялагічнага апытання насельніцтва Група мясцовых спецыялістаў у выніку прыярытэтам Стратэгіі ўстойлівага развіцця Дзісенскага краю вызначыла ТУРЫЗМ.

Самі дзісенцы вылучаюць 10 прычын, па якіх вы захопце сюды завітаць. Па-першае, Дзісна — самы маленькі горад Беларусі (цікава, што гэта лічба — 2,5 тысячы жыхароў — асабліва не змяняецца на працягу апошніх 50-60 гадоў). Па-другое, у дзісенцаў ёсць свой вострав, на якім захаваліся валы старажытнай крэпасці XVI—XVII стагоддзяў. Па-трэцяе, непадалёк ад горада сустракаюцца дзве рэчкі — Заходняя Дзісна і Дзісна (прызначна адной з самых чыстых рэк Беларусі).

Тут сапраўды ёсць на што паглядзець: 100-гадовы драўляны мост праз Дзісну, паром, сцудзёйны абраз XV стагоддзя ў Свята-Уваскрэсенскай царкве канца XIX стагоддзя, брацкая вясельная драўніна, лавыя Ельненскія журавіны, мясцовыя традыцыйныя напой. Калі ёсць жаданне, можна папробваць на рэчцы азёра, дзе водзяцца самыя і чорныя акуні.

— На самай справе, — гаворыць Вольга Мароз, — у нас шмат перадаў для развіцця турызму: маляўнічыя, экалагічна чыстыя

Свята-Уваскрэсенская царква, XIX стагоддзе.

Абраз Божай Маці, XV стагоддзе.

мясціны для адпачынку і рыбалкі, лясы, багатыя на грыбы і ягады, з унікальным раслінным і жывёльным светам, патэнцыялы аб'ект экатурызму — заказнік Ельня, вёскі, дзе захаваліся культурна-бытавыя традыцыі, фальклор, народныя рамёствы, беларуская кухня, комплекс гісторыка-культурных помнікаў Дзісны.

Нягледзячы на значны турыстычны патэнцыял, да апошняга часу Дзісенскі край быў практычна выключаны з Нацыянальнай сістэмы турыстычна-экскурсійнага абслугоўвання. Для выраўнення сітуацыі намаганні групы мясцовых спецыялістаў і запрошаных спецыялістаў была распрацавана канцэпцыя праграмы развіцця турызму ў Дзісенскім краі. Яна грунтуецца на палажэннях Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь, вылучае ў якасці прыярытэтных накірункаў пашырэнне ўнутранага і ўязнога турызму і прадугледжвае распрацоўку і рэалізацыю на дзяржаўным узроўні сістэмы мераў прававога, эканамічнага і іншага характару.

З улікам спецыфікі свайго рэгіёна і сучаснага попыту на турыстычныя паслугі дзісенцы зрабілі ўпор на альтэрнатыўныя формы турызму: агрыкультурны, фальклорна-этнографічны, гастронамічны, настальгічны, рэлігійны, тэматычны (гістарычныя маршруты «З варагаў у грэкі» па Заходняй Дзісне, «Дарогай замкаў Вялікага Княства Літоўскага», «Традыцыйная культура мястэчка Беларускага Паазер'я» і іншыя). Прыярытэты, на думку дзісенцаў, могуць аказацца і сезонныя прапановы: «грыбны», «ягадны», «мядовы» турызм, рыбалка і фоталаўянне.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

НОУ-ХАУ

НЯМА СРОДКАЎ, КАБ ЭКАНОМІЦЬ?

Разумнае святло — напэўна, так можна назваць гэтую сістэму асвятлення ўнутры пад'ездаў. Эканоміцы яно шмат кілават. Такія сістэмы ўжо некалькі гадоў асвятляюць пад'езды некаторых жылых дамоў у Наваполацку, Віцебску, іншых населеных пунктах...

Дарэчы, менавіта Віцебскага вобласць некалькі гадоў таму першай у рэспубліцы ўкараніла вельмі эфектыўнае, пры гэтым недарагое святло «ноу-хаў». У выніку эканомілі дзясяткі мільёнаў рублёў. Ды, на жаль, масавасці добры эксперымент не атрымаў. Чаму? На гэтым пытанні і спрабаваў знайсці адказ наш карэспандэнт.

Віцебскі пенсіянер Геннадзь Пятровіч Канстанцінаў — адзін з распрацоўшчыкаў сістэмы асвятлення месцаў агульнага карыстання (лесвічных плацовак). Раней доўгі час працаваў на розных адказных пасадах у Віцебскім абласным упраўленні жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Выйшаў на пенсію з пасады намесніка начальніка аддзела, якую займаў 15 гадоў. Як кажаць, не чужы чалавек для камунальнай структуры.

— Я адпачываю некалькі гадоў таму ў Турцыі і звярнуў увагу на тое, што ў гэтых дзеях, святло гарыць не так, як у нас, — расказвае Геннадзь Пятровіч. — Праз некалькі хвілін гасне. Пры гэтым ніякіх асаблівых цацкаў чалавек не зведвае — калі трэба, націснуў на кнопку, і зноў адпалывае лампачка. Гэта ж вельмі эканомна! Прыехаў дамоў і прапанаваў сваім таварышам прыдумаць нешта аналагічнае. Так і зрабілі.

Рацыяналізатар расказаў, што праект быў распрацаваны ў 2004 годзе. Ужо ў наступным годзе ўкаранілі ў 44 пад'ездах жылых дамоў у пасёлку Балбасова Арашанскага раёна. А праз год — у 42 пад'ездах плацывархоў жылых дамоў у Наваполацку. І, што паказальна, да сённяшняга дня ніводнага збоў у рабоце гэтай сістэмы не зафіксавана.

Як усё гэта дзейнічае, паказвае наш пенсіянер у пад'ездзе дома, дзе ён жыве. Дарэчы, сцяна яшчэ ўваходзіць у прыгожыя таблічкі з надпісам «Лепшы пад'езд». Усюды чыстая, парадка. Глос такая эканомія пры асвятленні.

— Восць, вы, напрыклад, па дамафон звязваецеся з гаспадарамі кватэры, яны адкрываюць дзверы пад'езда. Уваходзіце. Бачыце справа кнопку? Націскайце! — загадвае Геннадзь Пятровіч.

Націснуў я на кнопку з неонавай падсветкай, і святла стала ў пад'ездзе. Потым мы з дапамогай секундамера замяралі час, пакуль гарыць святло. Атрымалася каля 4 хвілін. Гэтага, натуральна, хапае, каб падняцца на пяты паверх. Праўда, можна па жаданні жыльцоў рэгуляваць на рэле час асвятлення — ад адной да 10 хвілін. І ў такім выпадку нават хворы чалавек, якому цяжка падняцца, ніколі не застаецца ў поўнай цемры. На кожным паверсе аналагічная кнопка.

Падчас нашага «эксперыменту» я ўспомніў, што ўжо бачыў нешта падобнае ў маленькім гэтаўлі ў правінцыйным польскім гарадку, дзе быў у камандзіроўцы — тады здзіўлена маіму не было межаў.

Можа, на першы погляд, без звычкі і не вельмі зручна шукаць гэтыя кнопкі на сцяне. Але насамрэч нічога цяжкага тут няма. Затое якая эканомія, калі падлічыць колькі святла ўсю доўгі пад'езд у гэтых умовах! Вельмі цікава, каб адказаць на пытанне, чаму ўсё ж у эканоміцы не спынаюцца сістэмы «на дробязях», якія ў цэлым змогуць прынесці мільярдную эканомію?

Кіраўнік сістэмы ЖКГ у Балбасаве Аляксей Глушакоў, да якога я звярнуўся па каментарый, адзначна ўхваліў магчымасці сістэмы асвятлення.

— Ужо ў 44 пад'ездах яна дзейнічае. Гэта 10 дамоў. У выніку ў 3 разы меней расходуюцца электраэнергія, — гаворыць Аляксей Елісеевіч. — Бясспрэчна, трэба было б хутчэй пераводзіць усе пад'езды на такі шлях асвятлення. Ды, на жаль, адпаведнага фінансавання. Можна набываць сістэмы толькі за лік свабодных уласных сродкаў. А іх не хапае.

Першы намеснік кіраўніка упраўлення ЖКГ Віцебскага аблвыканкама Юрый Дзядзёла адзначае, што пра пільнасць гэтай сістэмы гаварылі на спецыяльным семінары, прысвечаным неабходнасці эканоміі ў структуры ЖКГ.

— Кожнае прадпрыемства ЖКГ мае адпаведны заданні па энергаэканоміцы. І на месцы павінны рашаць, якім чынам яны будуць выкананы. За лік абаротных сродкаў можна закупляць такія сістэмы, — расказвае Юрый Адамавіч. — Але ёсць задачы і па пераводзе каменцья на мясцовыя віды паліва, і іншыя. Іх таксама трэба выканаць...

Па каментарый я звярнуўся і да начальніка Віцебскага абласнога упраўлення па наглядзе за рацыянальным выкарыстаннем паліўна-энергетычных рэсурсаў Уладзіміра Хрона.

— Ды мы, як гаворыцца, абедзюма рукамі «за». Такія ўстаноўкі даюць мінімум 20 працэнтаў эканоміі электраэнергіі ў месцах агульнага карыстання, — гаворыць Уладзімір Пятровіч. — І калі б былі загаралася лампачка, мы маглі б дапамагчы ў фінансаванні. Такія сістэмы, наколькі я памятаю, паспяхова дзейнічаюць таксама і ў Новапалуцку, і не толькі там. Трэба больш актыўна іх укараняць. Чаму так не ро-

Геннадзь КАНСТАНЦІНАЎ.

ТЕМА ДНЯ

КОРОЧЕ. ЕЩЕ КОРОЧЕ...

Проблема оптимизации делопроизводства и упорядочения ведомственной отчетности в местных Советах назрела давно, но до ее решения в масштабах республики ни у кого не доходило руки. В июне этого года, на выездном заседании Совета по взаимодействию органов местного самоуправления в Молодечню, когда рассматривался вопрос о «низовом» делопроизводстве в Гомельской области, была озвучена интересная цифра: оказывается, работа с потоком бумаг отнимает у руководителей первичного звена власти примерно 40 процентов рабочего времени и зачастую подменяет живой контакт с людьми... В срочном порядке была создана рабочая группа, которая до конца года должна расставить точки над «и» — разобраться, что, где и насколько нужно сократить в делопроизводстве и отчетности.

— Сегодня необходимо довести до конца вопрос о состоянии делопроизводства на местах. После того, как будут выслушаны все предложения членов рабочей группы, мы должны принять окончательное решение, — сказал, открывая заседание, председатель Брестского областного Совета депутатов Сергей АШМЯНЦЕВ. — После предварительной работы номенклатура дел первичного звена уменьшилась примерно на 50 процентов. Сегодня нам нужно определить конкретно: какие разделы номенклатуры будут сокращены, какие объединены. И действительно ли после этого уменьшится нагрузка на сельские Советы в плане подготовки отчетности. Если мы из 90 тысяч папок сделаем 45 тысяч, с прежним объемом информации, это проблемы не решит.

К слову, решение о сокращении того или иного номенклатурного дела

На очередном заседании рабочей группы по совершенствованию делопроизводства в местных Советах, созданной при Совете по взаимодействию органов местного самоуправления, был рассмотрен проект примерной номенклатуры дел поселковых и сельских Советов депутатов и исполнительных комитетов.

бралось не с потолка. Департамент по архивам и делопроизводству предварительно изучил замечания и предложения ряда сельских и поселковых Советов, проанализировал номенклатуру дел на низовом уровне. К изучению вопроса подключились Министерство юстиции, Госкомитет по имуществу, Национальный статистический комитет. В ходе проработки вопроса члены рабочей группы пришли к выводу, что ряд дел, содержащихся в номенклатуре, подразумевали под собой функции, не имеющие отношения к сельскому Совету и исполкому. Также выявились и однотипные дела, которые к тому же имели одинаковый срок хранения — а значит, могли быть объединены в одну «папку».

— В результате мы оставили в номенклатуре только те вопросы, которые имеют непосредственное отношение к функционированию сельских и поселковых Советов и исполкомов. И исключили все остальные, — сообщила заместитель директора Де-

партамента по архивам и делопроизводству Министерства юстиции Ольга БИРЮКОВА.

Например, в разделе «Поселковый (сельский) Совет депутатов» до рассмотрения рабочей группы насчитывалось 14 наименований дел. Сейчас, в новом проекте, их осталось всего 7. Исключены из раздела наименования «Программа экономического и социального развития поселкового (сельского) Совета депутатов», «Предложения, замечания и запросы депутатов, внесенные на сессии поселкового (сельского) Совета депутатов», «Учетные карточки депутатов поселкового (сельского) Совета депутатов». Объединены решения и протоколы, планы и отчеты.

Очень существенные сокращения произошли и в разделе «Поселковый (сельский) исполнительный комитет». Из 31 заголовка дел осталось только 18. Исключены законы, декреты, постановления и распоряжения Совета Республики, Палаты представителей

и Национального собрания, постановления и распоряжения Совета Министров, решения областного исполкома — все эти документы имеются в базе НЦПР (Национального центра правовой информации), и сейчас, когда сельские Советы переходят на компьютеризацию и автоматизацию, такую информацию легко можно найти. В разделе также объединены решения и распоряжения, планы и отчеты, переписка всех видов.

В разделе «Организационная работа» осталось 2 из имеющихся ранее 8 пунктов, а именно «Протоколы общих собраний, съездов граждан, заседания мандатной комиссии» и «Документы о работе органов территориального общественного самоуправления». Очень существенно сокращены разделы «Нотариат», «Эмулеустройство и архитектура» (эту работу в связи с сокращением земельных участков будут выполнять территориальные структуры Госкомитета по имуществу), «Кадровая работа», «Архив». Кроме того, исключен целый раздел «Первичная профсоюзная организация».

В общей сложности номенклатура дел сократится примерно на 50 процентов, а вместе с ней, соответственно, и отчетность.

Некоторые разделы — например, «Налогообложение» — в ходе заседания стали предметом не

Номенклатура дел в сельисполкомах сократится практически вдвое

только обсуждения, но и дискуссии, споры. А относится ли вообще налогообложение к функциям сельских Советов и исполкомов, если для этого существует налоговая инспекция? Исходя из каких нормативных документов эти функции переданы сегодня сельисполкомам? Ведь в городах налоги собирает инспекция...

— Мы внимательно изучали этот вопрос. Оказалось, что существующий Налоговый кодекс предоставляет местным исполнительным и распорядительным органам право приема налогов: земельного и на недвижимость. Именно право, а не обязанность, — пояснила заместитель начальника управления по взаимодействию с органами местного самоуправления Секретариата Совета Республики Валентина КАЗАНОВА. — Есть еще соответствующее постановление Министерства по налогам и сборам и инструкция Министерства финансов, где это положение тоже прописано. А как только право сельисполкомам предоставлено, то сложилась и практика... Да и сельисполкомы в таком положении дел зачастую заинтересованы — ведь налоги идут непосредственно в бюджет сельсовета.

Кроме того, нужно подумать и о сельском плателщике. Что ему делать, где платить налог, если рядом нет почтового отделения? Ведь процесс сделать это на месте, в сельисполкоме. Да и с учетом протяженности многих сельсоветов, разрозненности населенных пунктов ставит вопрос о полной передаче сбора налогов соответствующей инспекции нецелесообразно.

(Окончание на 2-й стр. «МС».)

баче? Думаю, гэта можна растлумачыць тым, што ёсць у камунальнікаў больш актуальныя, на іх погляд, задачы.

Восць як атрымліваецца. І ці кожна добра прапудуе сябе на практыцы. І грошы быццам бы атрымаць можна для яго ўстаноўкі, але нешта стрымлівае працэс. Традыцыі ў рабоце ЖКГ? Ці чаканне «сігналу» з Мінска? Дык ёсць жа ўжо адпаведная Дырэкцыя Прэзідэнта, згодна з якой мы ўсе абавязаны эканоміць.

Безумоўна, цяпер, калі падазража электраэнергія, на такія сістэмы асвятлення трэба звярнуць больш пільную увагу. Самім кіраўнікам на месцах неабходна пралічваць усе нюансы. У дадзеным выпадку — што лічыць? Акуляцыя выдаткі паранальна хутка, сур'ёзныя укладанні, як ужо адзначана вышэй, не патрабуюцца. Няўжо і надалей у дзясятках тысяч пад'ездаў будзе «ухаласту» гарэць святло?

Вельмі хацелася б, каб адказаць на пытанне, чаму ўсё ж у эканоміцы не спынаюцца сістэмы «на дробязях», якія ў цэлым змогуць прынесці мільярдную эканомію?

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ЗА АДНУ БАЗАВУЮ

У Беларусі тры аб'екты, якія не выкарыстоўваюцца, папоўнілі пералік маёмасці для продажу за адну базавую велічыню.

Гэта завод глінянай цэгла ў Новапалуцку, вытворчая база ВРУП «Мінскі завод «Святлакон» у Маладзечне, будынак аўтакасы ў Бярозаўскім раёне на аўтадарозе Кобрын — Стоўбцы, паварот на Белазаёрск.

Такое рашэнне прынята пастановай Савета Міністраў № 1778, паведамлілі ў Дзяржаўным камітэце па маёмасці Беларусі.

БЕЛТА.

МАГНІТ ДЛЯ ЗАМЕЖНАГА ТУРЫСТА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Пасля таго як была прынятая Стратэгія ўстойлівага развіцця Дзісенскага краю, назва горада Дзісна пачала гукаць і за межамі Беларусі, — расказвае Вольга Мароз. — Нас запрасілі ў Полацк на міжнародную канферэнцыю, прысвечаную адкрыццю шведска-латвійска-беларускага праекта «Панарама Дзвіна-Даўгава». Яго сутнасць — павышэнні турыстычнай прыватнасці тэрыторыі, размяшчэння на берагах Заходняй Дзвіны, ад Даўгаўпілса да Віцебска і ў распрацоўцы адпаведнага турыстычнага маршруту «3 варагаў у грэкі», зарыентаванага ў асноўным на шведскія туры. Горад Дзісна размяшчаецца і на водным, і на сухапутным шляху старажытных вікінгаў-скандынаваў, што дало нам шчаслівы шанец стаць часткай праекта. Сёлета Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь афіцыйна зацвердзіла турыстычны маршрут «3 варагаў у грэкі», які захоплівае і Дзісенскі край. Цяпер шведскія турысты прыязджаюць да нас па нядзелю. Мы сустракаем іх кірмашом, знаёмім з гісторыяй, фальклорам, рамёствамі, кухняй.

— Стратэгія ўстойлівага развіцця ў ўдзел у праекце «Панарама Дзвіна-Даўгава» сталі магнітамі, які прыцягвае ў наш рэгіён новыя і новыя міжнародныя туры і праграмы, — расказвае пастар Евангельскай царквы Адраджэння, адзін з аўтараў Стратэгіі ўстойлівага развіцця Дзісенскага краю і адначасова гаспадар аграрыяў «Цімафей» церамоў Дзмітрый Шавякоў. — Напрыклад, некалькі дзясяткаў гадоў таму шведская турыстычная кампанія запусціла праект «Pisc sagavan» (ружовы аўтобус). Яго ўдзельнікі — турысты-экстрэмалы — вандроўка па розных кантынентах і краінах. Упершыню за сваю гісторыю яны вырашылі прыехаць у Беларусь — на два дні спыніліся ў Дзісне, у сядзібе «Лазурны бераг». Ім так спадабалася, што праз год яны зноў вырашылі наведаць Беларусь (хоць для іх гэта нехарактэрна).

Сёння Дзісна ўваходзіць у чвэртку самых вядомых беларускіх гарадоў у Швецыі. Шведы ведаюць Мінск як сталіцу нашай краіны, Віцебск як горад Марка Шагалі, Полацк (шведцы называюць яго «горадам, заснаваным вікінгамі») і Дзісну («горад з маленькім бюджэтам, але вялікім сэрцам»). У тым, што з 1 студзеня 2009 года ў Беларусь замест консульства адкрываецца паўна-вартаснае шведскае пасольства, ёсць і заслуга Дзісны, якая ўнесла свой цэнны ўклад у наладжванне больш ценных міжзяржэйных стасункаў... Удзел у шведскім праекце дапамог дзісенцам лепш ацаніць, якім багачцем яны валодаюць. У межах праекта «Панарама Дзвіна-Даўгава» была створана «Карта

схаваных каштоўнасцяў», дзе пазначаны славуціыя месцы раёна. Яны настолькі ўнікальныя, што заслужоўваюць, каб пра іх даведвалася як мага больш людзей. Напрыклад, ці ведаем мы, што ў горадзе Міёры знаходзіцца адзіны ў Еўропе помнік ненароджанаму дзіцяці? Што будынак касцёла ў Дзісне — калі паглядаць на яго зверху, у гарызантальным разрэзе — мае змяшчэнне сцен адносна адна адной на 80 см? Архітэктар наўмысна ўнёс гэтую не звычайную збоку асіметрыю, бо прызнаваў веліч Бога і верыў, што толькі Бог можа стварыць ідэальны твор.

Натуральна, любы маштабны праект не абыходзіцца без пэўных цяжкасцяў.

У першую чаргу нам патрэбна палепшыць інфраструктуру горада, — адзначае старшыня гарсавета. — Давесці да ладу ўзбярэжную зону, аднавіць парк і гістарычны цэнтр. Аднак пакуль нашы магчымасці адстаюць ад запатраў, якія прад'яўляюцца да Дзісны. У нас ужо ёсць мастацкі дызайн-праект горада, дзе пазначаны турыстычныя месцы, якія трэба надаць акцэнт. Наступны крок — план дэталёвага архітэктурнага планіроўкі. Са сваімі ідэямі на адраджэнні горада мы звярнуліся ў вобласць, дзе нам паабяцалі 6 млрд рублёў. Праўда, асобны расходныя артыкулы ў бюджэце іх не вылучылі, мэтава падзялілі паміж упраўленнямі і арганізацыямі. Бюджэт раёна і горада яшчэ не зацверджаны, таму пра канкрэтныя лічбы гаварыць ранак... Што тычыцца сувеніраў, мясцовыя гараджане робяць іх сваімі рукамі. Мы заўсёды пытаемся ў саміх шведаў: што вам цікава, што б вы хацелі набыць? І ў наступны раз прапануем гэта. Менавіта з падказкі замежных турыстаў развясцілі дзюжмоўныя (англа-рускія) карты-схемы горада і шыльды з назвамі вуліц. Шведы скардзяцца, што ў нас мала мясцовых жыхароў, якія валодаюць англійскай мовай. Пакуль гэта сапраўды сур'ёзная назручнасць, аднак зараз прыняты канкрэтныя крокі па перадазе школы на англійскую мову, як асноўную замежную.

Напрыканцы нашай размовы Вольга Мароз падкрэсліла, што ўстойлівае развіццё — гэта неабавязкова турызм. Трэба аб'ектыўна ацэньваць магчымасці і спецыфіку канкрэтнага раёна.

Інга МІНДАЛЁВА,

Міёрскі р-н.

КОРОЧЕ. ЕЩЕ КОРОЧЕ...

(Окончание. Начало на 1-й стар. «МС».)

— Но сегодня налогами вынуждены заниматься даже те сельисполкомы, где для этого не предусмотрено ни дополнительных штатных единиц, ни ставок. Поэтому нам надо подготовить письмо на имя министра по налогам и сборам — о том, чтобы в соответствии с существующей законодательной базой (которая не обязывает сельисполкомы собирать налоги) налоговики эту функцию постепенно брали на себя, — считает **ответственный секретарь Совета по взаимодействию органов местного самоуправления Алексея СТЕПАНЕНКО.**

Обобщая работу, проведенную с целью сокращения номенклатуры дел, Алексей Степаненко подчеркнул, что новая номенклатура рассчитана на «среднестатистический сельсовет». И любой сельисполком по своему усмотрению может ввести еще какую-нибудь «книгу» или наименование дела.

— Мы готовы отказаться от хозяйственного учета в названных блоках и перейти к выборочному обследованию подворий. Но для этого в органах статистики необходимо создать сеть интервьюеров, которые будут ходить и проводить подсчеты. А это, как вы понимаете, дополни-

тельные средства, и не маленькие — около 3 млрд рублей. Поэтому пока наше предложение по государственному уровню не подержали, — сказала Ирина Костевич.

Много справедливых нареканий вызывает у местных органов власти ведомственная отчетность. По мнению членов рабочей группы, на сегодняшний день есть 3—4 службы, которые постоянно требуют у сельисполкомов подготовки и предоставления узковедомственной информации, не имеющей отношения к их непосредственным функциям. Особенно злоупотребляют такими требованиями пожарная и санитарно-эпидемиологическая службы, органы внутренних дел и госавтоинспекция. Не отстают от них и коммунальщики. Каким образом можно этому противостоять?

Председатель Ждановичского сельского Совета депутатов Валерий МОСКАЛЕВ считает, что этот вопрос необходимо в первую очередь решать на уровне районных властей, которые обязаны контролировать и пресекать самостоятельность местных служб:

— Если эти службы хотят получить ту или иную информацию

— пусть сами приезжают в сельисполком. Рабочее место и всю необходимую документацию мы им предоставим. А постоянно отрывать работников сельисполкома от своих непосредственных обязанностей — это никуда не годится.

Для того чтобы уменьшить поток ведомственной отчетности, в ближайшее время Национальный статистический комитет специально для сельисполкомов утвердит инструкцию, где будет четко прописаны все **обязательные** формы отчетности. Что делать с остальными? Вопрос пока остается открытым.

— Если мы по этой и другим поднятым проблемам не достигнем до вертикали власти, вплоть до Совета Министров, и не найдем в их лице единомышленников, — будем пробуксовывать с решением и дальше, — подвел черту под вышесказанным **председатель Могилевского областного Совета депутатов Владимир ПАНТЮХОВ.** — Но раз уж мы взялись за этот процесс, нужно его завершить. Никому на местах не хочется иметь дело с лишними бумагами.

Наталья КАРПЕНКО.

ПЕНСИЙНЫ СПРАВИ КАРОВА СТАЖУ НЕ ДАБАВИЦЬ

Як сведчыць статыстыка, у сельскай мясцовасці пражывае практычна кожны трэці беларускі пенсіонер. І якраз гэтым тлумачыцца вялікая колькасць пытанняў наконт «вясковых» пенсій. У прыватнасці, хто мае льготы па «калгасным» стажу, чаму не заўсёды працуе формула «год за год» і ці ўплывае на пенсію работа ў асабістай прызямінай гаспадарцы?

Разабрацца з усім гэтым мы паспрабуем у дапамогі **намесніка начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Валерыя КАВАЛЬКОВА.**

Льготы — толькі для членаў калгаса
Разлік калгаснага стажу — пытанне традыцыйна адно з найбольш папулярных. Такім чынам, якія тут існуюць правілы і для каго прадугледжаны пэўныя «льготы»?

— Пасля 1.01.1966 г. год работы ў калгасе залічваецца за год стажу пры ўмове, што чала-

век адпрацаваў у калгасе прынамсі мінімум працоўнага ўдзелу, прычым такі мінімум кожнага гаспадарка вызначала самастойна, — тлумачыць Валерыя Кавалькоў. — У той жа час да гэтай даты работа ў якасці члена калгаса заліч-

валася за год стажу незалежна ад колькасці працадзён. Аднак варта падкрэсліць: палова гарантыя прадастаўлялася толькі членам калгаса. Калі ж грамадзянін працаваў у калгасе, аднак яго членам не з'яўляўся, то залік стажу робіцца толькі паводле фактычнага працяглага.

Варта заўважыць, што паводле Статута калгасаў, іх членамі маглі станавіцца асобы, якім ужо споўнілася 16 гадоў. Зрэшты, верагоднасці, што грамадзянін мог уступіць у калектыўную гаспадарку ў больш маладым узросце, выключыць таксама нельга. Аднак для атрымання права на «льготу» за работу да 1966 года факт уступлення трэба пацвер-

дзіць дакументамі — да прыкладу, выпискай з агульнага сходу калгаса.

Практыка дае «прыбаўку»
Работа ў калгасе падчас школьных канікулаў — з'ява даволі распаўсюджаная. Такім чынам, наколькі магчыма павялічыць за кошт «практыкі» пенсійны стаж?

— Работа школьнікаў у калгасе ў стаж залічваецца, але зноў-такі паводле фактычнага працяглага. — падкрэслівае Валерыя Кавалькоў. — Адно, што работу падчас канікулаў неабходна таксама пацвердзіць дакументамі — звесткамі з калгаса ці архіва.

Зважай на «мінімалку»
Чалавек адпрацаваў у сельгасвытворчасці 25 гадоў. Ці можа ўзнікнуць сітуацыя, калі гэту работу залічаць у стаж не цалкам?

— Такая сітуацыя насамрэч магчымая, — прыцягвае Валерыя Кавалькоў. — Артыкул 51 Закона «Аб пенсійным забеспячэнні» прадугледжвае: для таго, каб залічылі год стажу, работнік павінен не проста адпрацаваць гэты год, але

і выплаціць за гэты час страхавы ўзносы ў памеры не менш чым з мінімальнай зарплаты. І калі зарплата была менш за «мінімалку», то вызначаецца паправачны каэфіцыент, які потым памнажыцца на працяглае перыяду работы. Зразумела, што ў такім выпадку каэфіцыент будзе менш за 1, і стаж зменшыцца.

Усё залежыць ад... сацстраху
Нарэшце, таксама цікавае пытанне — ці ідзе ў пенсійны стаж час, на працягу якога вясковец трымаў на асабістым падворку 5 або больш кароў і здаваў прадукцыю жывёлагадоўлі? І ці залічыць залік тагога стажу ад колькасці здадзенага малака?

— У стаж залічваецца толькі работа, падчас якой чалавек падлягае дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню і плаціць страхавыя ўзносы, — кажа Валерыя Кавалькоў. — У той жа час чалавек, які трымае на асабістым падворку вялікую колькасць кароў, фактычна працуе «на сябе» і ўзносы не плаціць. Аднак, гэты від дзейнасці ў стаж не залічваецца — незалежна ад колькасці жывёлы і аб'ёмаў здадзенага малака.

Сяргей ГРЫБ.

МЯСЦОВЫ ЧАС

НЕАПТЫМІСТЫЧНАЯ ТЭНДЭНЦЫЯ

Нядаўна ўрадам вызначаны **дадатковыя меры падтрымкі асабістых падсобных гаспадарак. Для такой пільнай увагі з боку ўлады ёсць шэраг сур'ёзных прычын. Адзначаецца трывожная тэндэнцыя: штогод значна «згортаецца» колькасць прыватных падворкаў. Да прыкладу, сёлета іх паменшала на 17 тысяч. У шэрагу месцаў сітуацыя досыць складаная, але не безвыходная...**

Умовы і спадзяванні

Ушанскі сельсавет, што ў Бярэзінскім раёне, — немаленькі па плошчы, у яго склад уваходзяць 22 вёскі. Раней і было менш, але сёлета ў пачатку красавіка далучылі 14 населеных пунктаў былой Лыжынскага сельсавета. Гэта 29 прыватных падворкаў і 75 гаспадароў. У выніку агульная колькасць насельніцтва цяпер складае 926 чалавек — 411 прыватдзяржаўных гаспадарак. Такім чынам, Ушанскі сельсавет даволі маланаселены. Ды і амаль 40 прыватдзяржаўных пэнсінераў. Дамарганная сітуацыя таксама даволі пессімістычная (дарочна, такое становішча, на жаль, характэрна і для шэрагу іншых месцаў): з пачатку гэтага года нарадзілася 6 дзяцей, а памерла 25 чалавек.

Між тым, ва Ушанскім сельсавеце ёсць практычна ўся належная сацыяльная інфраструктура. Прыцягнуць моладзь у гэтыя мясціны, магчыма, дазволіць стварэнне ўмоў пражывання, блізкіх да гарадскіх. Які мяркуецца, налета цэнтральнага вёска Уша зменшыць свой статус — стане аграгарадком. Тут і цяпер працуюць усё неабходныя для людзей аб'екты: крама, фельчарска-акушэрскі пункт, комплексны прымны пункт, школа, дзіцячы садок. Дзятва ва Ушу школьны аўтобус збірае з усёй акругі. Цяпер у школе займаюцца 122 вучні, а

ў садку — 23 малыя. Раней на сельсавет было два дзіцячыя садкі, але застаўся адзін, бо колькасць дзяцей з году ў год змяншаецца.

Досюль няма «цывільнага» месца, дзе б тутэйшыя жыхары маглі з карысцю бавіць вольны час.

— Падчас абудавання ва Ушы мяркуецца рэканструаваць будынак старой школы пад сельскі Дом культуры, — заўважае старшыня Ушанскага сельсавета Мікалай Цюхай.

Па-ранейшаму важкай крыніцай даходаў тутэйшых жыхароў застаецца прыватдзяржаўная гаспадарка. Прычым памеры ўчасткаў, якія працоўныя вясцоўцы, даволі адрозніваюцца паміж сабой.

— У асноўным за зямлю трымаюцца людзі сталага ўзросту — напэўна, такія ў іх яшчэ з больш чым засталася звычка, — адзначае Мікалай Цюхай. — У шэрагу выпадкаў пэнсінеры маюць каля гектара зямлі, асобныя бяруць у арэнду і большыя плошчы. Людзі маюць рацыю — калі па-гаспадарку падзіць, то даволі выгадна атрымліваецца. Мяркуйце самі: за гектар зямлі ў год неабходна заплаціць 45 тысяч рублёў падатку. Калі засеяць такі ўчастак травай, то на дзве каровы з лішка сена можна на зоймку назапаліць. Вось і ўся «эканоміка».

Пэнсінеры трымаюцца за ўласную гаспадарку, што называецца, да апошняга — пакуль хапае сілы. А ёсць 30—40-гадовыя кажуць: «Навошта мне тая жывёла, калі ў краму ўсё неабходнае прадукты рэгулярна завозыць?». І пераканаць іх у адваротным даволі складана. Бадай што такое стаўленне да развіцця ўласнага падворка — адна з галоўных прычын «згорвання» прыватдзяржаўных гаспадарак. З-за цяжкай дэма-

графічнай сітуацыі (у выніку натуральнага змяншэння насельніцтва — перавышэння смертнасці над нараджальнасцю) штогод «мінусе» колькасць двароў. А на тых, што застаюцца, у шэрагу выпадкаў традыцыйна ладу вясковага жыцця ўжо не сустраэнь.

«Навошта тэ «жывёла?»
Працоўных месцаў на ўвесь сельсавет няма — сельскагаспадарчы

Колькасць прыватных падворкаў няўхільна змяншаецца

вытворчы кааператыву «Уша» (тутэйшая гаспадарка) і лясніцтва. Большасць жыхароў працуюць у СВК — дарочна, у аграпрамысловага прадпрыемства за аграгарадком звязаны свае спадзяванні. З жыллем тут вялікі праблем не ўнікае, пры неабходнасці ўзвядуць патрэбную колькасць катэджаў — за кредитныя сродкі, якія можна без праблем атрымаць пад такое будаўніцтва. Тут пытанне ў іншым — неабходна актыўна развіваць вытворчую сферу. Паколькі павелічэнне аб'ёмаў прадукцыі — гэта рост заробку, паліпшэнне дабрабыту вясцоўцаў.

Па-ранейшаму важкай крыніцай даходаў тутэйшых жыхароў застаецца прыватдзяржаўная гаспадарка. Прычым памеры ўчасткаў, якія працоўныя вясцоўцы, даволі адрозніваюцца паміж сабой.

— У асноўным за зямлю трымаюцца людзі сталага ўзросту — напэўна, такія ў іх яшчэ з больш чым засталася звычка, — адзначае Мікалай Цюхай. — У шэрагу выпадкаў пэнсінеры маюць каля гектара зямлі, асобныя бяруць у арэнду і большыя плошчы. Людзі маюць рацыю — калі па-гаспадарку падзіць, то даволі выгадна атрымліваецца. Мяркуйце самі: за гектар зямлі ў год неабходна заплаціць 45 тысяч рублёў падатку. Калі засеяць такі ўчастак травай, то на дзве каровы з лішка сена можна на зоймку назапаліць. Вось і ўся «эканоміка».

Пэнсінеры трымаюцца за ўласную гаспадарку, што называецца, да апошняга — пакуль хапае сілы. А ёсць 30—40-гадовыя кажуць: «Навошта мне тая жывёла, калі ў краму ўсё неабходнае прадукты рэгулярна завозыць?». І пераканаць іх у адваротным даволі складана. Бадай што такое стаўленне да развіцця ўласнага падворка — адна з галоўных прычын «згорвання» прыватдзяржаўных гаспадарак. З-за цяжкай дэма-

графічнай сітуацыі (у выніку натуральнага змяншэння насельніцтва — перавышэння смертнасці над нараджальнасцю) штогод «мінусе» колькасць двароў. А на тых, што застаюцца, у шэрагу выпадкаў традыцыйна ладу вясковага жыцця ўжо не сустраэнь.

За малако — тры пенсіі
«Цяжкія» сем'і цяпер усё ж з'яўляюцца бадай што выключэннем з правілаў. На тэрыторыі Ушанскага сельсавета 19 шматдзетных сем'яў. Каб пракарміць, многія з іх трымаюць вялікую гаспадарку. У такім ра-

зыходзіць дакументамі — да прыкладу, выпискай з агульнага сходу калгаса.

Практыка дае «прыбаўку»
Работа ў калгасе падчас школьных канікулаў — з'ява даволі распаўсюджаная. Такім чынам, наколькі магчыма павялічыць за кошт «практыкі» пенсійны стаж?

— Работа школьнікаў у калгасе ў стаж залічваецца, але зноў-такі паводле фактычнага працяглага. — падкрэслівае Валерыя Кавалькоў. — Адно, што работу падчас канікулаў неабходна таксама пацвердзіць дакументамі — звесткамі з калгаса ці архіва.

Зважай на «мінімалку»
Чалавек адпрацаваў у сельгасвытворчасці 25 гадоў. Ці можа ўзнікнуць сітуацыя, калі гэту работу залічаць у стаж не цалкам?

— Такая сітуацыя насамрэч магчымая, — прыцягвае Валерыя Кавалькоў. — Артыкул 51 Закона «Аб пенсійным забеспячэнні» прадугледжвае: для таго, каб залічылі год стажу, работнік павінен не проста адпрацаваць гэты год, але і выплаціць за гэты час страхавы ўзносы ў памеры не менш чым з мінімальнай зарплаты. І калі зарплата была менш за «мінімалку», то вызначаецца паправачны каэфіцыент, які потым памнажыцца на працяглае перыяду работы. Зразумела, што ў такім выпадку каэфіцыент будзе менш за 1, і стаж зменшыцца.

Усё залежыць ад... сацстраху
Нарэшце, таксама цікавае пытанне — ці ідзе ў пенсійны стаж час, на працягу якога вясковец трымаў на асабістым падворку 5 або больш кароў і здаваў прадукцыю жывёлагадоўлі? І ці залічыць залік тагога стажу ад колькасці здадзенага малака?

— У стаж залічваецца толькі работа, падчас якой чалавек падлягае дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню і плаціць страхавыя ўзносы, — кажа Валерыя Кавалькоў. — У той жа час чалавек, які трымае на асабістым падворку вялікую колькасць кароў, фактычна працуе «на сябе» і ўзносы не плаціць. Аднак, гэты від дзейнасці ў стаж не залічваецца — незалежна ад колькасці жывёлы і аб'ёмаў здадзенага малака.

Сяргей ГРЫБ.

ГЭТА — «ЗАЯЦ», ВАШ БІЛЕТ!

За 9 месяцаў года кантралёры-рэвізоры па кантролі цягнікоў беларускай магістралі правярылі больш за 53 тысячы цягнікоў і аштрафавалі звыш 47 тысяч безбілетных пасажыраў.

Паводле звестак прэс-цэнтра Беларускай чыгункі, на 534 рамадзён складзены працоўны адміністрацыйны правапарушэнні і вынесены пастановы на суму больш за 6,8 мільёна рублёў. Як заўважылі спецыялісты, большасць безбілетных пасажыраў выяўлена ў прыграднай зоне (1—3 зоны ад буйных населеных пунктаў). Гэта пацвярджаюць аператывы «Заяц», што праводзяцца на аддзяленнях беларускай магістралі. За 9 месяцаў іх было 207, падчас якіх праверана больш за 1,1 тысячы прыградных цягнікоў, выяўлена звыш 3,3 тысячы безбілетных пасажыраў, з якіх 1610 прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НЕ ПАЛЯЎНІЧЫЯ, АЛЕ З РУЖЖАМІ

Дзяржінспектары ў палаяўніцкіх угоддзях Столінскага раёна заўважылі чатырох палаяўнічых. Аднак пры спробе правярэння дакументы яны пасрабавалі ўцячы. Трох з іх затрымалі.

Высветлілася, што ў аднаго з парушальнікаў былі дазвольныя дакументы на палаяванне, аднак у ствалах былі патроны з куляй і карчечку. Двое іншых палаяўнічых не з'яўляліся, аднак мелі пры сабе незарэгістраваныя палаяўнічыя ружжы. Матэрыялы перададзены ў суд Столінскага раёна. Адначасова вядзецца пошук чвэртага парушальніка, які ўцёк.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: САВЕТ РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, ПАЛАТА ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, УСТАНОВА «РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»

ГРАМАДСКІ САВЕТ:

НАВІЦКІ Г.В., старшыня

Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні

БАЙКОЎ В.М., старшыня

Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Мясцовым самакіраванні і рэгламенце

АЦЯСАЎ А.А., старшыня

Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў

СЦЕПАНАНКА А.М., адказны сакратар

Савета ўзаемадзеяння органаў мясцовага самакіравання пры Савете Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

ПРЭДКА С.У., старшыня

Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў

Гродзенскай вобласці

МАКСІМЕНКА С.А., старшыня

Прыпяцкага сельскага Савета дэпутатаў

Мінскай вобласці

АДКАЗНАЯ ЗА ВЫПУСК:

Наталля КАРПЕНКА.

Кантактны тэлефон 292 21 03.

Весткі з месцаў

І РАДАСЦІ БОЛЬШАЙ НЕ ТРЭБА

Беларусь — краіна майстроў. Яны розныя. І іх шмат. У нашай вёсцы Падлясейкі, напрыклад, жыве Галіна Уладзіміраўна Косач — цудоўная гаспадыня, вяселюха і рэдкая вышывальніца. Захапленне гэта, — гаворыць яна, — у мяне ад продкаў: ткалі і вышывалі прабульва, бабуля, маці.

Трэба сказаць, што самой Галіне Уладзіміраўне фамільнае майстэрства далоса не адразу — спярша не хапала цярпення. Але ж патрэба пастаянна бацьчы нешта прыгожае, жыць у ім і стварыць, уззяла ўрочце верх — першае сваё пакрывала жанчына вышыла пасля нараджэння першынца.

А потым спыніцца ўжо не магла — навалі, вясельныя ручкікі, сурвэткі, набожнікі, настольнікі... Усё гэта робіць хату майстрыхі па асабому ўтульнай і надзвычай прыгожай. Але ж для Галіны Уладзіміраўны няма большай радасці, чым уласнаручна нешта вышыць, а потым падарыць камусьці з родных, блізкіх ці проста добрых людзей.

...Да чарнобыльскай катастрофы наша Галіна Уладзіміраўна жыла на Луцінеччыне, у Падлясейкі пераехалася пасля. Разумеем, наколькі цяжка было ёй пакінуць радзіму... І радуемся, што такі прыгожы чалавек, такі майстар жыць цяпер побач з намі.

Тацяна БУЛЫГА, настаўніца пачатковых класаў Падлясейскай СШ, Баранавіцкі раён.

Простыя рэчы

Некалі ў нас, местачковых хлапчочку, з вуліц, якія будаваліся панад берагам ракі Мядзелкі, было любімае месца ад апошняга снегу да першага. Называлі мы яго «палюшка». Гэта быў досыць вялікі ланік удзяраванай зямлі, на якой раслі стогодавыя лістоўніцы, пасаджаныя па ініцыятыве ксяндзоў з касцёла на другім беразе рэчкі. І вельмі распаўсюджанай гульнінай былі «кліны» ці проста «дзірван». Збіраліся мы на удзяраваным пагорку пад лістоўнікамі. Нехта адварочваўся, а астатнія выразалі сцізорыкам у дзіраване круглы кавалячок, заганялі яго назад, Гулец адварочваўся і на пэўным участку дзіравана павінен быў з трох спробаў выразаць гэты клінок, запустіць у яго «небудзь», хто разбіраўся, такім чынам выбіраў наступны гулец. А калі з трох спробаў не лепшай той клінок? У дзіраван заганялася запалка, каб толькі тырчаў тонкі яе кончык — той, хто праіграў, павінен быў збуйма выцягнуць яго...

Так мы бавіліся на сваёй палюшцы ў пачатку шасцідзясятых гадоў. А ў нашых бацькоў у гэтыя гады былі іншыя забавы. Сяк-так пабудаваліся ў мястэчку пасля ўйшчэкаў з вёскаў, яны пачалі атрымліваць, акрамя глыня пад будаўніцтва, і ўчастак пад агароды на ўскраіні мястэчка, недалёка ад нашых вуліц. Зразумела, якія гэта былі агароды — дзіраваны, што ляжачы тут дзесяцігоддзямі, выкарыстоўвалі пад паху для местачковых кароў і коней. Узораваць такі дзіраван — не клінок з зямлі выпраставаць. Перш за ўсё яго пераварочвалі, зразумела, коннымі плугамі. У Янкі Купалы прыгожа:

*Выходзяць на поле плугі,
Узімаюць плугі дзіраваны.*

А потым пачыналася карпатлівая і цяжкая праца — вытраціць пясок з гэтых плітучкоў дзіравана, вынесці траву і карані з поля. Але за тое па дзіраване вельмі раздзіла бульбя. Ужы потым зямля пераправалася, бяцнела, патрабавала гною. А па дзіраване — ураджай будзе ў лобы год. Увогуле ж дзіраван ці дзіраван паходзіць з літоўскай мовы — *dirvonas*. Гэта нявольная зямля, густа параслая травой.

Дак вось тады, у шасцідзясятых, вельмі хутка вялікае зялёнае поле за мястэчкам ператварылася ў добра працаваныя палоскі прыватных надзелу новых жыхароў райцэнтра. Толькі паміж гэтымі палеткамі зяленелі дзіраване ўзможкі і ўзможкі, якія аддзялялі адзін ўчастак ад другога, давалі нейкі праезд і праход. У Алксеса Пысына чытаем:

*А ў сад зайдзі ўзможкам да рабін —
Гараць, ірдаецца на марозе.*

Некалі напісаў кніжачку вясковых гісторый, гадоўным героем у якой быў звычайны селянін сталага ўзросту, дзядзька Пётра.

Адна з гісторый так і называлася — «На ўзможку». А пачыналася так: «Жонка Альбіна прыбегла да Пётры ўся ў слязах:

— Сядзіш, тэлевізар усё глядзіш. А там Юзік ад нашага ўзможка зноў адараў.

— Што адараў? Не крычы ты. — Бульбя ўжо са садом сядзіць. Ідзі паглядзі. Зноў на наш узможка залез.

«БАЦЬКА ВАЯВАЎ СЕМ ГАДОЎ І ПРЫЙШОЎ ДАМОЎ АМАЛЬ ШТО БОСЫМ...»

Рэха публікацыі

Прачытаў у нумары ад 11 лістапада артыкул «90 гадоў, як адышла ў нбыт Вялікая Еўрапейская вайна». Ён мне нагадаў бацькавыя расказы пра гэтую вайну, дзе ямы, масакды хлопчу, давляюся прымаць удзел у ваянных дзеяннях, як кажуць, ад званка да званка.

У пачатку 1914 года мой бацька, Карпеня Барыс Фёдаравіч, як і іншыя яго аднагодкі, быў прызваны ў царскую армію на вайсковую службу. Пачынаць службу даваўся ў Коўнскай крэпасці ў якасці артылерыста гаўбичнай артылерыі. Пры наступленні нямецкіх войскаў на паўночна-заходнім фронце войскаў, дзе служыў мой бацька, прыйшлося пакінуць крэпасць і адыйсці на ўсход.

Бацька расказаваў, як аднойчы, калі яшчэ абаранялі ад немцаў крэпасць, ляцеў разведвальнік — нямецкі цэпелін. Бацька стрэліў і ім з ружжа — і за гэта быў асуджаны камандаваннем стэрца перад вочамі камандзіра наеўмак пад вінтоўкай дзве гадзіны.

Бацька шмат расказаваў пра франтавыя падзеі, якія адбываліся ў раёне Мазурскіх азёраў, дзе яму даводзілася ваяваць, а таксама на паўднёва-заходнім фронце. Тут нямецкія войскі правалілі лінію абароны і частка рускай арміі акама-лася ў тыле ворага. Выходзіць адтуль прыйшлося праз тэрыторыю Румыніі. Удзельнічаў у тых падзеях і мой бацька.

Пасля Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі 1917 года бацька ваяваў на брані Чырвонай Арміі, у тым ліку і граму пятлюраўцаў.

У 1920 годзе бацька браў удзел у паходзе Чырвонай Арміі на Варшаву. Як ён расказаваў, быў артылерыстам пры гаўбичнай шасцідзясяцімоўцы. Гарматны разлік складалася з шасці байцоў: чатыры латышскай, аднаго эстона і аднаго беларуса. У складзе гэтага разліку дайшоў амаль да Варшавы. Пры адступленні Чырвонай Арміі на ўсход вярнуўся дамоў.

Усяго бацька Барыс ваяваў сем гадоў без вольсцусі і прыйшоў дамоў амаль што босым...

Будзе беларускі канькаў з беларускіх прамысловых вінаграднікаў

Беларусь мае намер у бліжэйшыя гады развіваць уласную вытворчасць канькаў, і для гэтага закладваецца вінаграднік у паўднёвых раёнах распаўсюлі на прамысловую аснове. Аб гэтым паведаміла БЕЛТА **доктар сельскагаспадарчых навук, загадчыца аддзела селекцыі плодowych культур Інстытута плодыводства Навукова-практычнага цэнтру НАН Беларусі па бульбаводства і плодыводства Зоя КАЗЛЮСКАЯ.**

Вырошчэннем вінагару садаводчы-амацары ў Беларусі займаюцца аднамі, і іх вопыт даказвае, што гэта каштоўная і лекавая ягада ўжо прыкласна ў распаўсюлі. Аднак прамысловым вінаградар-

ствам у Беларусі яшчэ як належыць не займаліся, калі не лічыць першыя стагоддзі вопыт вырошчвання вінагару на Пінскім апарным пункце Інстытута плодыводства (Брэсцкая вобласць). Тут дзякуючы шматгадовай і карпатлівай працы энтузіястаў — Ганны Бут-Грэйс і вядомага вінаградара (цяпер нябожчыка) Рамульда Лойкі — была сабраная і вывучаная вялікая калекцыя вінагару.

Сёлета па выніках гэтай работы перададзены для дзяржаўнага выпрабавання два сталовыя гатункі вінаградна «Алешчакаў» і «Новаўкраінскі» раніцы, якія вызначаюцца высокай зматкай, ураджайнасцю, устойлівасцю да комплексу

хваробаў і рэкаментаваныя камісія інстытута для дзяржаўнага гатункавыпрабавання па ўсёх абласцях Беларусі. Вінаграднікі на прамысловую аснове тут былі закладзены 4—5 гадоў таму на 12 га і толькі сёлета ўступілі ў актыўную фазу плоданашэння.

Улічваючы, што ў апошнія гады сярэднягадвая тэмпература ў Беларусі павялічылася на 4 градусы, у паўднёвых абласцях магчыма вырошчэнне вінагару.

Такім чынам, у Беларусі пачынаюць прамысловую закладку вінаграднікаў і ў бліжэйшыя 3—4 гады прадпрыемствы канцэрна «Белдзяржхарчпрам» могуць прыступіць да выпуску ўласнага канькаў.

ДВАЙНЫЯ СУТКНЕННІ...

Дзве жанчыны, што ехалі ў гужавой павозцы, загінулі, і дзве змешчаны ў бальніцы ў выніку ДТЗ паблізу вёскі Вярхалесце Светлагорскага раёна.

У павозку, што рухалася ў спадарожным напрамку, уехаў аўтамабіль «Фольксваген». Затым «Форд», які ехаў следам за «Фольксвагенам», таксама не змог размінуцца з павозкай.

А вось у Лагойскім раёне не пашанцавала 43-гадоваму матацыклісту, які не меў вадзіцельскага пасведчання. Вечарам у матацыклі, што рухалася без габарытных агнёў, задуў уехаў аўтамабіль «Сітраен», якім кіраваў 52-гадовы расіянін. Калі матацыкліст выехаў па сцяжку супраць настрэчнай паласы, у яго ўрэзаўся «Опель». У выніку здарэння загінуў 32-гадовы пасажыр матацыкла, а матацыкліст з траўмамі змешчаны ў бальніцу.

Ігар ГРЫШЫН.

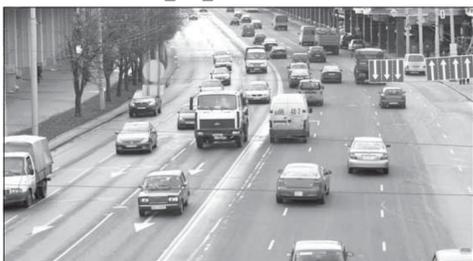
А вось «Узнятая ціліна» Міхаіла Шолохава падціла вельмі добра. Раман шмат крытыкаваў за тое, што гэта прамая агітка за калгасы. Зусім не так. Актыўнасць калгасаў і ірхія і супраціўнасць маюць і адмоўнае, і станоўчае. Бальшавік Мелеху для поспеху суветнай рэвалюцыі гатовы расстраляць уласнаручна і дзяцей, і старых. А бальшавік Размётнаў плача пры раскулачванні, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў хутары есаул Полаўцаў — страшны чалавек, таксама, як і Нагульняў, гатовы забіваць кожнага, хто супраць, але ж на фронце ваяваў сумленна, застудзіў фронт, абараняючы тагачасную, яшчэ царскую Расію. Але гадоўнае ў ранае — майстэрства, нават геніяльнае, калі выганяюць з хат дзяцей. Антысавецкіх Атраўноў пайшоў супраць улады, бо яна пакрыўдзіла, адбяралаў амаль усё, але і ён, вораг, цяпер прыкінае да працы на зямлі, на калгаснай гаспадарцы, не можа без яе. Гадоўнікі вораг улады ў

Крыж на зоры

Выпуск № 54 (110)

УСЕ ХВАРОБЫ — АД ШУМУ?

Надаўна Мінгарвыканкам абнавіў «рэйтынг» сталічных мікрараёнаў. Кэфіцыенты якасці жыллёвага асяроддзя вар'іруюцца ад 0,7 да 1,3, у залежнасці ад аддаленасці той ці іншай тэрыторыі ад цэнтра горада, наладжанай работы грамадскага транспарту, наяўнасці сацыяльнай інфраструктуры і многіх іншых фактараў. Самы высокі рэйтынг аказаўся ў тых вуліц, якія, на думку медыкаў, маюць самыя вышэйшыя рызыкі для здароўя: гэта праспект Незалежнасці, вуліцы Сьвярдлова, Я. Купалы, Раманускага Слабада, Захарова, Пуліхава, Куйбышава і г.д. І шум, і загазаванасць там намога вышэйшыя, чым, скажам, у новых «спальных» мікрараёнах. Гэта за мяжой прэстыжнасці жылля залежыць у першую чаргу ад экалагічнай і акустычнай чысціні тэрыторыі, у нас жа экалогія з'яўляецца галоўным фактарам пры набыванні жылля пакуль што толькі ў рэдкіх выпадках.

Лунінецкія забегі

чавання, на які ёсць алергічная рэакцыя. Таму ў харчаванні можа быць пэўнае абмежаванне па яго ўжыванні. Разам з тым любое дзіця мае права на паўнаваартасны рацыён. Цалкам выдаліць з рацыёну ўсе алергічныя прадукты абсалютна не варта. Паўтарыць: выдаліць з рацыёну неабходна той прадукт, на які ў дзіцяці ёсць алергічная рэакцыя... Рызыка развіцця бронхіяльнай астмы залежыць у тым ліку і ад спадчыннасці. Калі такога моманту няма, магчыма, астма і не развіецца. На развіццё гэтага захворвання ўплывае вельмі шмат фактараў.

— **Арына Віталёўна з Мар'інай Горкі непакоіць. Я алергік. У студэнцтва з'явілася алергія на шэрыя кошкі. Калі я прыязджаю да маці, дзе ёсць кот, пра нейкі час становіцца цяжка дыхаць, дыхаю са сістэмамі. Цікава, што алер-**

— **Міск, Жанна. Зараз свабодна прадаюцца такія лямпы, як біяйтрон... Ці справядлівыя эфектыўныя ў барацьбе з вірусамі?**

— Яны ачышчаюць паветра. Калі дзіця часта хварэе, то можна набыць такі апарат. Кандыдыяныя, увільгатняльныя паветра таксама падтрымліваюць актыўнае паветра ў памяшканні, але калі ў доме ёсць дзіця-алергік, то кандыдыянер часцей трэба ачышчаць, каб там не назапашваўся пыл.

— **Якія віды інгаліяў вы па-рэкамендуеце пры частай прастудзе і які зробіць інгаліяў у хатніх умовах?**

— Цяпер у аптэках прадаюцца спецыяльныя прыборы для правядзення інгаліяў — інгалятары. Інгаляттары таксама можна набываць для дзіцяці, які часта хварэе, калі захворванне суправаджаецца працяглым кашлем. Для інгаліяў выкарыстоўваюцца розныя травы, якія спрыяюць разжыванню макроты і выдаленню з дыхальных шляхоў... Можна быць і проста вільготнага інгаліяў у ванне, калі дзіця ўдыхае пару. Можна наліць гарачай вады ў граўку і даць падыцца парай.

— **А які эфектыўны лячэньне ангіну?**

— Цяпер мы называем гэтыя станы вострым тонзілітам. Прызначыць лячэнне павінен урач. Ён выражае, які прэпарат прызначыць, і можа быць, нават антыбіётых. Нельга ставіцца да гэтага лектараму. Інакш не пазбегнуць ускладненняў.

— **Брасіцкая вобласць, Святлана Чула, што пераключыць прышчэпку папярэдняга. Не маглі б вы расказаць, якія прышчэпкі абязбожвае тэрба рабіць дзіцяці і з якой перыядычнасцю?**

— Календар прафілактычных прышчэпак, зацверджаны Міністэрствам аховы здароўя, уключае прышчэпку супраць гепатыту В, туберкулёзу, дыфтэрыі, спудыну і коклюшу, адразу, краснухі і эпідэмічнага паратыту. Прышчэпкі правадзяцца дзіцяці ў тэрміны, указаныя ў памятным календары. У Мінску ў гэты календар уключана прышчэпка супраць НІВ-інфекцыі. Згодна з эпідэміялагічнымі паказаннямі, можна зрабіць вакцынацыю супраць грыпу і ветраной воспы.

— **Ірына Патрыцыя з Оршы. Ці можна пачынаць загартоўванне ў 14 гадоў? З чаго пачаць часта прастудзеца, у яго пастаянна насмарк. Парыце спосабы пазабавлення ад насмарку. Якія кроплі найлепшыя спраўляюцца з гэтым? Ці патрэбны прагарванні?**

— Перш-наперш неабходна выявіць прычыну пастаяннага насмарку. Для гэтага варта звярнуцца да ўрача отарыналарынолага. «Прамуо лінію» правялі Святлана БАРЫСЕНКА і Волга ШАЎКО. (Працяг будзе.)

каб атрымаць бяссонніцу, дастаткова шуму ў 42 дэцыбелы, а каб проста стаць раздражняльным, хоць і 35 дэцыбелаў. Увогуле пастаяннае уздзеянне моцнага гарадскога шуму павялічвае ўтрыманне ў крыві такіх гармонаў стрэсу, як картызоль, адраэлін і норадрэалін нават калі мы спім. І чым даўжэй гэтыя гармоны знаходзяцца ў крыві, тым большыя верагоднасці, што яны прывядуць да фізіялагічных праблем. Пастаянны шум можа стаць прычынай нервовага знісення, псіхічнай прыгнечанасці, вегетатыўнага неурозу, расстройтва сардэчна-сасудзістай сістэмы. У кожнага чалавека — свай па-рог шумадчуванне. Многае залежыць ад узросту, тэмпераменту і стану здароўя. Найбольш адчувальны да шуму людзі немаладога ўзросту. Медыкі папярэджаюць, што нашы сляхвачы аналізатары моцна патрэбу ў адлачынку, але праблема яшчэ і ў тым, што жыццё буйных гарадоў так звывіла з гарадскім шумам, што на шум даўно перасталі звяртаць увагу. Аднак нават калі мы і прывыклі да шуму, фізіялагічныя змяненні ўсё роўна непрыкметна адбываюцца ў нашым арганізме.

Спецыялісты раяць таксама будаваць паралельна з транспартнай магістраляй шумоахоўныя дамы. Шумоахоўным называецца будынак, у якога ў бок магістры выходзяць вокны куняхі, некалькі парок, лясвічных пляцовак і ліфтавых шахтаў. Вокны жылых памяшканняў аднапакёўных кватэр павінны выходзіць у двор. А ў двух- і трохпакёўных кватэрах на шумную вуліцу павінны выдзіцца вокны не больш чым аднаго пакоя.

Але што рабіць людзям, якім выбарца не даводзіцца: магчыма калісьці яны жылі на адносна спакойнай вуліцы, якая дзякуючы інтэнсіўнай аўтамабілізацыі пераўтварылася ў сапраўдную аўтамагістраль. Застанецца абараняць сваё жыллё з дапамогай шумоахоўных вокнаў. Калі ажно звычайнай канструкцыі зніжае ўзровень шуму пры пранікненні яго ў памяшканне пры адсутнасці правяржвання на 15-17 дэцыбелаў, то шумоахоўнае ажно мае акустычны эфектыўнасць не менш як 22-30 дэцыбелаў. Высокая якасцівацыя забяспечваецца падборам таўшыўных вонкавага і ўнутранага шкла і пэўнай адлегласці паміж імі, а таксама герметызаванні шчыліны. У сертыфікацыі пластыкавых вокнаў абязбожвае кава, на колькі дэцыбелаў яны дэвалююць зменшчы шум. А для забеспячэння камфортных умоў пражывання ў жылых памяшканнях, якія павялічваюць у бок такіх гарадскіх магістральных, як праспект Незалежнасці, Машэрава, Партызанскі, вуліцы Маскоўскага, Сурганова, Багдановіча і г.д., гукізаілючваюць зольнасць аконных блокаў павінна быць ад 30 да 45 дэцыбелаў.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Сёння часткова праблема аўта-транспартнага шуму вырашаецца ў сталіцы з дапамогай пераараміравання аўта-транспартнага патоку, вываду грузавога аўта-транспарту на калёвае аўтадарогі і абнаўлення парка грамадскага пасажырскага транспарту. Санітарныя ўрачы лічаць неабходным наладзіць больш жорсткі кантроль за шумавымі характарыстыкамі транспартных сродкаў, таму што аўтамабілі з няспраўным глушчэлем можа выдаваць гук на 70-10 дэцыбелаў вышэй, чым са спраўным. Тэхнічны стан дарог таксама істотна ўплывае на узровень шуму. Іспытаны шляхам даказана, што калі аўтамабілі рухаюцца па дарозе з дэфектамі пакрыцця, то ўзровень шуму павялічваецца на 3-6 дэцыбелы. Трамвай, які рухаецца па рэйкавых стыках, выпраменьвае гук на 10 дэцыбелаў больш, чым на роўным шляху. Дарэчы, вібрацыю ад трамвая вельмі моцна адбываюцца на сабе жыхары дамоў старога будыноў цэнтра сталіцы. Таму сёння ў горадзе адбываецца рэканструкцыя трамвайных рэек з пры-

чынаў аўтамабілі з няспраўным глушчэлем можа выдаваць гук на 7-10 дэцыбелаў вышэй, чым са спраўным.

У Мінгарвыканкам абнавіў «рэйтынг» сталічных мікрараёнаў. Кэфіцыенты якасці жыллёвага асяроддзя вар'іруюцца ад 0,7 да 1,3, у залежнасці ад аддаленасці той ці іншай тэрыторыі ад цэнтра горада, наладжанай работы грамадскага транспарту, наяўнасці сацыяльнай інфраструктуры і многіх іншых фактараў. Самы высокі рэйтынг аказаўся ў тых вуліц, якія, на думку медыкаў, маюць самыя вышэйшыя рызыкі для здароўя: гэта праспект Незалежнасці, вуліцы Сьвярдлова, Я. Купалы, Раманускага Слабада, Захарова, Пуліхава, Куйбышава і г.д. І шум, і загазаванасць там намога вышэйшыя, чым, скажам, у новых «спальных» мікрараёнах. Гэта за мяжой прэстыжнасці жылля залежыць у першую чаргу ад экалагічнай і акустычнай чысціні тэрыторыі, у нас жа экалогія з'яўляецца галоўным фактарам пры набыванні жылля пакуль што толькі ў рэдкіх выпадках.

Між іншым, цікавую інфармацыю, якая тычыцца стану экалогіі сталіцы, сабралі спецыялісты Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра гігіены і эпідэміялогіі. Летась агульна аб'ём выкладу забруджвальных рэчываў у атмасферу горада склаў 201,7 тысячы тон. На долю аўта-транспарту прыйшлося 62 працэнты сумарных выкладу, а на долю стацыянарных крыніц — толькі 18 працэнтаў. Такім чынам, асноўнай прычынай забруджвання паветранага басейна застаюцца ў сталіцы выклад аўта-транспарту, разам з якім у атмасферу трапляюць да 200 разнастайных хімічных спалучэнняў, у тым ліку бензол, формальдэгід, фенол, асід, вуглярод, дыяксід азоту, дыяксід серы і г.д.

Асноўныя месцы забруджвання размешчаны ўздоўж аўтамагістраль з інтэнсіўным рухам транспарту, асабліва ў тых месцах, дзе па ўмовах дарожнага руху змяняецца рэжым работы рухавіку аўта-транспартных сродкаў — каля святлафораў, на прыпынках грамадскага транспарту, на скрывахваных дарог і паваротах.

Сярод фізічных фактараў найбольш сур'ёзным для Мінска застаецца шум. Санітарная служба харарктарызуе акустычную сітуацыю ў сталіцы яе стабільна неспрыяльна. Асноўныя крыніцы шуму ў горадзе — аўтамабілі і ройкавы транспарт. Выгуляе больш як 30 магістраль з узроўнем шуму ад 75 да 79 дэцыбелаў. Узроўні шуму 78-79 дэцыбелаў адзначаюцца на 7 гарадскіх магістралях: праспектах Незалежнасці, Пушкіна, Жукава, Партызанскі і Дзяржынскага, а таксама на вуліцах Маскоўскай і Брылеўскай. Узроўні шуму 75-77 дэцыбелаў характэрныя для праспектаў Ракасоўскага, Пераможа, Машэрава, вуліц Цімкава, Мясковіцкага, Аранскай, Пеніна, Арлоўскай, Байшчасова, Кіжаватава, Азрадэромнай, Радзільнай, Акадэмічнай, Дзянісаўскай, Калварыйскай, Прытышкага, Чыгуначнай, Багданова, Сурганова, Панамарэнка, Філімонава, Ванеява, Дзюбродскай, Бабурынскай, К. Цэткін, Казлова, Гарадскога Вала і Лагойскага траска.

На праспекце Незалежнасці ў цэнтральнай частцы горада (участак ад плошчы Перамогі да вуліцы Казлова) інтэнсіўнасць руху складае ад 5100 да 5700 аўтамабіляў у гадзіну, ад 3900 аўтамабіляў — у раёне плошчы Калініна, у раёне архітэктурнага факультэта БНТУ, побач з МКАД — 2800 аўтамабіляў у гадзіну і ў перыферыяльнай частцы ад МКАД да вуліцы Астрашчэйскай — ад 3000 аўтама-

Здароўе на фестывалі не купіш. Але пачуеш шмат карыснага

У Магілёве прайшоў фестываль кірмаш «Магілёўская вобласць — тэрыторыя здароўя». Магілёўскія ўлады і ўсе зацікаўленыя ведамствы запрасілі людзей наведваць у суботу Палац культуры вобласці, каб далучыцца да здаровага ладу жыцця.

Разнастайныя інфармацыйныя выставы нагадваў адвечную ісціну: галоўнае ў жыцці — зусім не матэрыяльныя каштоўнасці, а добрая здароўе. Наведвальнікам фестывалю нагадалі, што захалпенне півам — гэта нездаровае выбар. Маладыя папярэджвалі аб небяспецы вузкіх штаноў з нізкай талі-які: модныя «голы жывоцік» можа абярнуцца запаленчым захворваннем. Бацькоў выучылі абмяжоўваць дзіцячым знаходжанне за камп'ютарам: напрыклад, вучням сяродніх класаў — да 20 хвілін.

Магілёўская дзяржаўна-інспекцыя зрабіла наіск на дзіцячым траўматызм і настольнага раіла ўзброіцца на «цёмны» сезон філёрмамі. Інфармацыйныя матэрыялы спрытна разбіралі педагогі з навучных устаноў вобласці.

Нездарма побач з інспектарамі ДАІ размясціўся стэнд ААТ «Стужка», якая выбірае флікеры на любы густ: самая модная бірулькі на запаленні кашуцёў крыху блей за 5 тысяч рублёў.

Жанчыны з «Чырвонага Крыжа» вычылі моладзь аказваць першую дапамогу, а пераможцам віктарыны дарылі календарыкі на наступны год. Ад ахвотнікаў не было адбоі!

Але самая вялікая чаргі стаялі калі адна, дзе праходзілі дэ-густачыі. Людзі з задавальненнем

чаваліся фіта-чаіямі і распушчальнымі вітамінамі беларускіх аўтарнасіці. Вытворчасці хлебавулочных вырабаў ралі пачаставашча пірожнымі з расліннымі вяршыямі, ад якіх не набіраюць вагу, і хлебам з карыснымі дадаткамі.

Калі прадукцыі мясакамбінатаў стаяў наоўту: кавалкі каўбасы анікалі з талерак з неверагоднай хуткасцю. Дзяўчаты з прыемнымі усмешкамі пераконвалі: натуральнае мяса, мінімум дадаткаў — ну чым не здаровы прадукт? Ніхто не сумняваўся ў карысці для здароўя натуральных мяса. Фірма «Вейна» Магілёўскага раёна выбірае сокі з мяккай з упаснай сыравіны 0,75 літра каштуе сёння 2180 рублёў.

Вялікая папулярнасцю карысталіся кабінеты міні-паліклінікі, разгорнутай у Палацы культуры. Урачы Магілёўскай гарадской паліклінікі прымалі пацыентаў, рабілі аналізы, давалі кансультацыі. Да слова, 90 працэнтаў жыхароў Магілёўскай вобласці прайшлі сёлетня дыспэнсарызацыю.

Вынікі Года здароўя ў вобласці прадстаўнікі ўлады падзялі на адмысловы прэс-канферэнс. Пераканчы людзей захвацца і ўжываць сваё здароўе — гэта галоўнае, што імкнўся зрабіць арганізатары фестывалю і асобы на працягу года. Наколькі гэта ўдалося?

- СКЛАДНІК ЗДАРОВАГА ЛАДУ ЖЫЦЦЯ:**
1. Рэгулярнае, збалансаванае, рацыянальнае харчаванне.
 2. Атыпальны рухальны рэжым з улікам узросту і стану здароўя.
 3. Адмова ад самаразрушальных паводзінаў: ад курэння, п'янакцыйных рэчываў, злоўжывання алкаголем.
 4. Выкананне правілаў асабістай і грамадскай гігіены.
 5. Не забывацца на псіхгігіену і псіхарафілактыку.
 6. Здаровае сэксуальнае паводзіны.
 7. Выкананне рэжыму працы і адлачынку: па 8 гадзін — праца, асабісты час і сон.

лёмскай вобласці павялічылася на 1 год і цяпер складае ў сярэднім 69 гадоў. Так, да японскіх 80 гадоў нам трэба шмат працаваць, але і сам чалавек павінен імкнуцца быць здаровым.

Першы намеснік Парламенцкай камісіі па ахове здароўя, фізікультурны і справа моладзі і сям'і Алег Скаднічэне не выклікаў, што ў будучым будзе вызначана адказнасць грамадзяніна за сваё здароўе. Эканамічная і фінансавая матывацыя паджажа яму дакладна — піць і курць альбо бегачы трышом шпранціны.

— У наступным фестывалі я са сваёй камандай прыму непасрэдным удзел у аздараўленні людзей, — паабяцаў дэпутат, які на прафесіі — урач-псіхатэрапеўт. — У нас будзе сваё праграма «мінус 100» — супраць алкаголікаў і курцоў. Таксама трэба правесці сеанс у актывай зале для пазыўнага настрою людзей і для тых, хто хоча скончыць лішнюю вагу.

Ілона ІВАНОВА.

Прамая лінія ПАЛЕНШЫМ ДЗЕЦЯМ НАВАКОЛЛЕ

Як толькі бацькі адпраўляюць дзіця ў садок, адразу заўважаюць, што тое пачынае часцей хварэць. Гэта ёсць натуральная рэакцыя няспелага імунітэту. Перыяд пэўнай адаптацыі арганізма можа працягвацца да паўгода. Частая, у першую чаргу, інфекцыйная захворванне могуць быць абумоўлены і стрэсам, які перажывае дзіця ў новых умовах, і станам здароўя як іншых дзяцей, так і выхавальнікаў, якія даглядаюць апошніх... Аднак бацькам нялішня самую пільную ўвагу звярнуць і на хатняе асяроддзе, у якім пражываюць малодшыя члены сям'і. Самі бацькі павінны сачыць за станам свайго здароўя, вытрымліваць належны гігіенічны патрабаванні, забяспечваць дзіцячым рацыянальнае харчаванне, атыпальную загартоўку, адпаведны ўмовам непасрэдна пражывання. Калі ж дзіця захварэла, не варта самастойна прызначаць яму антыбіётых, паколькі гэта можа нанесці непараўнальную шкоду. Антыбіётых уздзеянне выклочна на бактэрыяльную флору, але ніяк не на вірусы. Таму бесістэмнае ўжыванне апошняга прывядзе да таго, што бактэрыі — узбуджальнікі пэўных хваробаў — стануць не адчувальнымі да такога кішталю лекаў. Частае выкарыстанне антыбіётых можа спрыяць і пачачнічным выпадкам абстрактнага алергіі.

Распіратары і алергічныя захворванні ў дзіцяці — адны з самых распаўсюджаных. Але сёння можна дабіцца таго, каб яны не зніжалі якасць жыцця маленькага чалавека. Пры першых сімптомах захворвання звяртацца да спецыялістаў раіць дацэнт кафедры дзіцячых інфекцыйных хваробаў Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук Лідзія МАТУШ.

— **Дзень добры! Валіяцкі з Мінска турбуе. Вядома, што харчовае алергія ў малых дзіцяці — не рэдкасць... Давалася пачуць ад нашых матуль, што беларускія порэ з гародніны не падыкоў дзіцяці цывараным дзіцяцям, схільным да гэтых самых алергіяў. Быццам, такое харчаванне разлічана, хутчэй, на дзіцяці з адмыслова добрым здароўем. Іншымі словамі, для алергікаў не прыстасавана. А як вы лічыце, наколькі добрая аічыныны порэ з агародніны?**

— У апошнія гады для кармлення дзіцяці ранняга ўзросту рэкамендуецца выкарыстоўваць прадукты харчавання прамысловай вытворчасці. У рэспубліцы ёсць прадпрыемствы, якія выпускаюць фруктова-гароднінныя порэ — Клецкі, Маладэчынскі і іншыя кансервавыя заводы, мінскія порэ — Аршанскі камбінат. Гэтыя прадукты харчавання маюць шэраг пераваг: яны ўзбагачаныя вітамінамі і мікразэлементамі, не ўтрымліваюць кансервантаў і фарбавальнікаў, маюць пастаянны склад. І смакавыя якасці гэтых прадуктаў не горшыя, чым у замежных. Дый і кошт іх значна ніжэйшы. Калі дзіця адмаўляецца есці порэ прамысловай вытворчасці, можна прыгатаваць яму порэ з гародніны, вырашчаныя на ўласнай грядцы. Пры наўвучэнні ў дзіцяці харчовай алергіі ўчастковы педыятр заўсёды падкажа, якімі прадуктамі можна карміць дзіця. Што датычыцца малочных смесуў, то завод у Ваўкавыску выпускае цудоўныя порэ, які можа прызначыць як дзіцяцям, які пактуюць ад харчовай алергіі — атапічнага дэарматыку, так і з мэтай прафілактыкі такіх станаў. У апошнія гады яны сапраўды вельмі добрыя, не горшыя за замежныя. Іншая справа, лепшы варыянт для дзіцяці — грудное малако...

— **Вікторыя, звана з Глыбока... Якія віды алергіі ў першую чаргу могуць пагражаць дзіцяці? І наколькі рэальна дакладна ўстанавіць прычыну такіх станаў?**

— Спектр алергічных захворванняў досыць шырокі. Калі гаварыць пра дзіцяці самага ранняга ўзросту, то гэта — атапічны дэарматык.

— **Таніюна, Міры. Дзіцяці 6 гадоў. У яго ёсць харчовае алергія, і мы імкнёмся вытрымліваць дыету. Падкажыце, ці ёсць у яго рызыка захварэць на бронхіяльную астму? Як гэтага пазбегнуць?**

— Спектр алергічных захворванняў досыць шырокі. Калі гаварыць пра дзіцяці самага ранняга ўзросту, то гэта — атапічны дэарматык.

ДАЛІКАТНАЯ ПРАБЛЕМА: ДЫЯРЭЯ 36,6°

Аб дыярэі не прынята гаварыць. Некартэрыя яе і хваробай не лічаць. Аднак гэта дастаткова распаўсюджанае расстройтва, з якім сутыкаюцца з любым узростам і ад якога большасць з нас пакутавала хоць бы раз у жыцці.

Дыярэя (прадсцей — панос) ні з чым не пераблытаецца. Яна характарызуецца надзвычай частым выдзелам вадзяністых стулаў. У асабліва цяжкіх выпадках чалавек амаль не выходзіць з прыбіральні. Акрамя паносу яго могуць непакоіць болі ў жываце, мэтаарызм, млоснасць, ваніты. Зрэшты, усё залежыць ад прычыны, якая выклікала дыярэю. А прычыны мноства: кішчаная вірусная або бактэрыяльная інфекцыя; дысбактэрыя; незахоўванне гігіенічных нормаў (нямытыя рукі пасля наведвання прыбіральні альбо нямытыя рукі перад прыгатаваннем ежы); незбалансаванае харчаванне (калі ў рацыёне пераважае грубая раслінная ежа); харчовае алергія; вострая атручэнні (напрыклад, ртутью або мыш'яком); нейророзы, хваляванне, страх і г.д.

Многія думаюць, што дыярэя — дробязь. Медыкі ж сцвярджаюць: змяненні ў арганізме, выкліканыя дыярэяй, могуць быць небяспечнымі для жыцця чалавека. Галоўнае бяспечнае заключэнне даўце страце арганізмам значнай колькасці вадкасці (абязводжанне). Пры гэтым чалавек страчвае не толькі вадку, якая сама па сабе важная для абменных працэсаў, але і солі. Парушаюцца водна-сольна-ваздушны абмен, вода-электрычны баланс (аспэцыяльна забяспечана нармальную работу сэрца, цэнтральнай нервовай сістэмы і іншых органаў), вымываюцца мінеральныя рэчывы (калій, натрый, хлор). Пры дыярэі праходжан-

Фота Марыі ЖЭЛІНСКАЙ

гі з'явілася толькі алергія, калі я перахлала ад маці ў іншую кватэру. Скажыце, з-за чаго мог узнікнуць такі стан? Ці праўда, што з іграм часта колькасць алергіі будзе расці?

— Калі даказана, што пры кантакце з шэрымі кошкі ўзнікаюць прыступы абдыранага дыхання, то неабходна выдаліць гэты кантакт, і тады не абязбожва разувіцца іншым віды алергіі. Непасрэдна падчас прыступу ўдзішца для прадуплення аіцёку неабходна прымаць прэпараты для знічэння спазму.

— **Віцебская вобласць, Настасся. Дзіцяці 1 год. Не так даўно яго трапіла з аіцём у бальніцу. Там нам давалі лясковыя прэпараты, з-за чаго развілася аіцёк. Скажыце, наколькі небяспечны гэты стан? Як нам паводзіць сябе ў будучым, каб сітуацыя з аіцём не паўтарылася?**

— Па-першае, аіцёк мог узнікнуць не толькі з-за ўжывання пэўнага прэпарата. Па-другое, каб даказаць прамую сувязь паміж імі, можна правесці імуналагічнае даследаванне ў спецыяльным лабараторыі. Калі сувязь даказана, што такая рэакцыя была на канкрэтны прэпарат, то яго трэба запомніць і не выкарыстоўваць далей пры лічэнні дзіцяці.

— **Волга Якаўлеўна з Мінска турбуе. Якія фізіятэрапеўтычныя ўмацаванні імунітэту і прафілактыкі інфекцый?**

— Для прафілактыкі прастудных захворванняў лепш за ўсё падыкоў дзіцяці загартоўванне, заняцкі фізічнай культуры і рацыянальнае харчаванне з выкарыстаннем усіх відаў агародніны і садавіны. Асабліва месца займае сандацы харчавання аіцёку інфекцыі, у прыватнасці, у насалагінні і калінасавых палюх. Сярод аздараўленчых мерапрыемстваў значнае месца адводзіцца фізіятэрапіі ў выглядзе ляскаванні настоямі тахі траў, як рамонна, аўкаліт, шалфей і іншыя, прызначаныя кіслародных тэравых каітэйлаў. З іх фізіятэрапеўтычныя прыкладу прымяняюцца ультрафіялетавыя абраменванні, тубусны кварц, ультрафук на міндаліны. Для фізіятэрапедыі дадаецца перавага метадам квантавай тэрапіі: КВЧ-тэрапіі, магнітна і лазератэрапіі. Не варта забывацца і пра аздараўленчыя масажы.

— **Ці можна наведваць лазню 11-гадоваму дзіцяці?**

— Лазня — добрая справа для аздараў

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Сканворд з 15 пазіцыямі і 15 выявамі (фоты 1-5) для вызначэння слоў.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ Сканворд (29 лістапада). Па гарызанталі: Камбайнер. Макава. Кот. «Шкода».

Дарагога, любімага Паўла Мяфодзевіча ШУЛЕЖКУ ад усяго сэрца віншваем з юбілеем!

Наш фармат

«ГЕРОЯЎ СПОРТУ» ВИЗНАЧАЮЦЬ УСЯ КРАІНА

1 снежня стартвала папярэдняе галасаванне конкурсу «Трыумф. Героём спорту 2008». Аб пачатку акцыі абвясцілі арганізатары — Белтэлердыкампанія, распубліканскае дзяржаўна-грамадскае аб'яднанне «Прэзідэнцкі спартыўны клуб», Міністэрства спорту і турызму і Нацыянальны алімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь.

Маштаб галасавання арганізатары абралі ўсенародны, бо сваё меркаванне можа даслаць абсалютна кожны беларусчык.

Мініск — 220113, г. Мінск, вул. В. Харужай, 13/61, факс 8-017-334-87-78.

На конкурс апавяданняў

Заночваў раскідаў па мокрым асфальце жэўчаепае лісце. Яно абліпнула яго шчыльным вільготным дываном, ад якога зыходзіла свежая прахладоўка.

Праект, у якім аматары спорту выбіраюць найлепшых яго прадстаўнікоў па выніках года, упершыню быў рэалізаваны прыпачатку 2006—пачатку 2007 года ў форме алімпійскага балю — «Навагодні балю 2007. Героём спорту».

Потым журы ў складзе 11 чалавек, сярод якіх, напрыклад, спартыўныя каментатары Аляксандр Казюкевіч і Уладзімір Навіцкі, славетны спартсмен Марына Лобач, Сяргей Макаранка, Оліна Зверева і іншыя, вызначыць лаўрэатаў у названых намінацыях і назаве прэзідэнцкага яшчэ ў чатырох — «За волю да перамогі», «Праўры год», «Вынік года» і «Самыя яркія спартыўны момант года».

Мінская вобласць — 224030, г. Брэст, вул. Дзяржынскага, 46, факс 8-0162-22-16-65.

Мужчына вышэй за пэд'эда дзевяціпаварохі, пастаяў з хвілінка пад рэдкім голлем старога абрыкоса, успомінуўшы яго летнія скарывітыя плады, і скіраваў да свайго цёмна-сіняга «Фальксвагена», які ўчора паланавуўся аднаццаць на плавную станку, дзе той звычайна начаваў.

Пачаць хоць бы з таго, што праект вырашана праводзіць раз на два гады, які падвядаюць вынікі алімпійскага сезону. «Калі ў першы раз кожны балельшыч мог вылучаць свайго кандыдата на здзіў з 14 намінацый, то цяпер мы скарэцілі іх пералік да васьмі, а балельшыч змогуць галасаваць толькі ў 4 намінацыях, з аднаго з 8 кандыдатаў у кожнай».

Дарэчы, цярпелым спецыяльна перанеслі падаль ад навагодніх свят, каб зрабіць з яе яшчэ адно асобнае свята — спорту і здаровага ладу жыцця. Ужо вядома, што ўдзел у ім возьмуць дзевяць і былыя алімпійскія чэмпіёны, а ў глядзельнай зале я мінімум палова запрашалых білетат дастанца будучаму пакаленню чэмпіёнаў — вучням спартыўных школ, разнастайных гурткоў і секцыяў.

Брэсцкая вобласць — 220012, г. Мінск, вул. Сурганава, 2, факс 8-017-287-29-16.

Сяргей ГРЫШКЕВІЧ

А ШЧАЩЕ БЫЛО ПОБАЧ...

раёна і скіраваў да бліжэйшай аўтазапраўкі. Заўважыў баб — і паймаў у далёкі палескі райцэнтр. За акном — імажа, на спідометры — 100 кіламетраў у гадзіну, з дынамікаў CD-магнітолы: «Для мяня нест тебе прэкраснай...»

Архкамітэт конкурсу лічыць, што такая форма галасавання, з аднаго боку, зробіць барацьбу ў ім больш насычанай, а з іншага, прымусяць балельшычаў больш ад-

дзюць на яго безліч грошаў, задавальняў усе капрызы... Разумеў, што, магчыма, ім маніпулююць, але яго падабала бацьчыне ўшчасліва... Пра будучае ён не думаў. Пакулі. Прывесці дамоў заможнаму было нямала...

Гродзенская вобласць — 230023, г. Гродна, вул. Урыцкага, 1, факс 8-0152-77-30-58.

...Яны вучыліся ва ўніверсітэце ў адной групе. Ён сядзеў на першай парце, яна — за ім. І так амаль да самага заканчэння вучобы, калі яна на перадапошнім курсе выйшла замуж і ўзяла акадэмічны водпуск для нараджэння дзіцяці.

Усе адбылося на прадзямным бізнэс-аўтамабілі. На вукаж лясной дарозе — у гарачы жывёныч поўдзень. Пашалуха... А затым... І так увесь апошні летні месяц... А

Усе адбылося на прадзямным бізнэс-аўтамабілі. На вукаж лясной дарозе — у гарачы жывёныч поўдзень. Пашалуха... А затым... І так увесь апошні летні месяц... А

Гомельская вобласць — 210605, г. Гомель, вул. Савіцкая, 28, факс 8-0232-74-23-61.

Сяргей ГРЫШКЕВІЧ

А ШЧАЩЕ БЫЛО ПОБАЧ...

Праз два тыдні яна праранавала яму стаць палубоўнікам. Ён пачаў гэты глумствам: муж займаецца бізнэсам, зарабляе добрыя грошы, ні ў чым не адмаўляе, жыць у шкёўнай пашпакававай кватэры... Здаецца, што яшчэ трэба жанчыне для поўнага шчасця? Нейнак жа пагуляць захачаецца... Так думаў ён спачатку.

Іншы б, можа, і пагадзіўся на яе змяніліваю прапанову. Маладая, прыгожая, з мілым дзіцячым тварыкам... А ў вясічкі бяздольныя з'яўляючыся вачуха назаўжды... — Я табе не падабаецца? — пыталася яна.

Потым надыйшла вясень... Яна сказала, што кахае. Ён верыў — і хажаў яе яшчэ мацней. У абай нарадзальныя прычынны ад выгледу жонкага. Іх прыхацявае аднадушча. Не хацелі жыць разам. Шліцца ў адно існае. Але ў яе былі прашаваць муж і дачка, а ў яго ўласная кватэра, ні чэгонай даходаў (адчуваўшы частку грошаў з'ядаў крэдыт на машыну). Яна кіляса, што кіне мужа і наладжана жыць з дачкай і жонкай. Ён не верыў.

Здаецца, усё ў гэтым апавяданні Сяргея Грышкевіча не так: няправільна, знарочыста незрэальна і надумана. І самага апавядання няма. Але ж гэта зусім не так: адваржэнне і нязгода — гэта прыняцце і тая ж згода. Немагчымасць абьякаваці і адмаўлення, калі ёсць слова, здольнасць прымусяць чытача да нейкіх пацудуў, прарывы рукі і умельства валодаць імгненямі, стварэць іх. Стварэць нават непрымаўнасць. І прымушаць верыць у прывіднасць, у тое, чаго няма.

Віктар КАЗЬКО.

...Яны вучыліся ва ўніверсітэце ў адной групе. Ён сядзеў на першай парце, яна — за ім. І так амаль да самага заканчэння вучобы, калі яна на перадапошнім курсе выйшла замуж і ўзяла акадэмічны водпуск для нараджэння дзіцяці.

Потым надыйшла вясень... Яна сказала, што кахае. Ён верыў — і хажаў яе яшчэ мацней. У абай нарадзальныя прычынны ад выгледу жонкага. Іх прыхацявае аднадушча. Не хацелі жыць разам. Шліцца ў адно існае. Але ў яе былі прашаваць муж і дачка, а ў яго ўласная кватэра, ні чэгонай даходаў (адчуваўшы частку грошаў з'ядаў крэдыт на машыну). Яна кіляса, што кіне мужа і наладжана жыць з дачкай і жонкай. Ён не верыў.

Іншы б, можа, і пагадзіўся на яе змяніліваю прапанову. Маладая, прыгожая, з мілым дзіцячым тварыкам... А ў вясічкі бяздольныя з'яўляючыся вачуха назаўжды... — Я табе не падабаецца? — пыталася яна.

Перадальваючы нешта ў сабе, адным... Падары мне дзіця... Яму ў гэты момант хацелася кінуць ёй у ногі, прасіць дараваць жорсткасць... Але ён — мужчына, які лічыць, што эгаізм лепшы за сентаментальнасць...

Праз два тыдні яна праранавала яму стаць палубоўнікам. Ён пачаў гэты глумствам: муж займаецца бізнэсам, зарабляе добрыя грошы, ні ў чым не адмаўляе, жыць у шкёўнай пашпакававай кватэры... Здаецца, што яшчэ трэба жанчыне для поўнага шчасця? Нейнак жа пагуляць захачаецца... Так думаў ён спачатку.

Потым надыйшла вясень... Яна сказала, што кахае. Ён верыў — і хажаў яе яшчэ мацней. У абай нарадзальныя прычынны ад выгледу жонкага. Іх прыхацявае аднадушча. Не хацелі жыць разам. Шліцца ў адно існае. Але ў яе былі прашаваць муж і дачка, а ў яго ўласная кватэра, ні чэгонай даходаў (адчуваўшы частку грошаў з'ядаў крэдыт на машыну). Яна кіляса, што кіне мужа і наладжана жыць з дачкай і жонкай. Ён не верыў.

Іншы б, можа, і пагадзіўся на яе змяніліваю прапанову. Маладая, прыгожая, з мілым дзіцячым тварыкам... А ў вясічкі бяздольныя з'яўляючыся вачуха назаўжды... — Я табе не падабаецца? — пыталася яна.

Потым надыйшла вясень... Яна сказала, што кахае. Ён верыў — і хажаў яе яшчэ мацней. У абай нарадзальныя прычынны ад выгледу жонкага. Іх прыхацявае аднадушча. Не хацелі жыць разам. Шліцца ў адно існае. Але ў яе былі прашаваць муж і дачка, а ў яго ўласная кватэра, ні чэгонай даходаў (адчуваўшы частку грошаў з'ядаў крэдыт на машыну). Яна кіляса, што кіне мужа і наладжана жыць з дачкай і жонкай. Ён не верыў.

Іншы б, можа, і пагадзіўся на яе змяніліваю прапанову. Маладая, прыгожая, з мілым дзіцячым тварыкам... А ў вясічкі бяздольныя з'яўляючыся вачуха назаўжды... — Я табе не падабаецца? — пыталася яна.

Потым надыйшла вясень... Яна сказала, што кахае. Ён верыў — і хажаў яе яшчэ мацней. У абай нарадзальныя прычынны ад выгледу жонкага. Іх прыхацявае аднадушча. Не хацелі жыць разам. Шліцца ў адно існае. Але ў яе былі прашаваць муж і дачка, а ў яго ўласная кватэра, ні чэгонай даходаў (адчуваўшы частку грошаў з'ядаў крэдыт на машыну). Яна кіляса, што кіне мужа і наладжана жыць з дачкай і жонкай. Ён не верыў.

Іншы б, можа, і пагадзіўся на яе змяніліваю прапанову. Маладая, прыгожая, з мілым дзіцячым тварыкам... А ў вясічкі бяздольныя з'яўляючыся вачуха назаўжды... — Я табе не падабаецца? — пыталася яна.

Потым надыйшла вясень... Яна сказала, што кахае. Ён верыў — і хажаў яе яшчэ мацней. У абай нарадзальныя прычынны ад выгледу жонкага. Іх прыхацявае аднадушча. Не хацелі жыць разам. Шліцца ў адно існае. Але ў яе былі прашаваць муж і дачка, а ў яго ўласная кватэра, ні чэгонай даходаў (адчуваўшы частку грошаў з'ядаў крэдыт на машыну). Яна кіляса, што кіне мужа і наладжана жыць з дачкай і жонкай. Ён не верыў.

СЕННЯ Месяц Першая квадра. Месяц у сузор'і Вадалея. Імяніны: Пр. Ганны, Таццяны, Фёклы, Аляксандра, Аляксей, Анатолі, Астала, Івана, Ігата, Ісакі, Рыгора, Уладзіміра.

Надвор'е на зяйтра. Геамагнітная ўзрушэнні. Абараняльні: нямма прыкметных геамагнітных узрушэнняў, невялікая геамагнітная узрушэнні, малая геамагнітная бура.

3 Снежня. 1903 год — 105 гадоў таму ў Вільні на 1-м устаноўчым з'ездзе Беларускай сацыялістычнай грамады (БСГ) была створана першая беларуская нацыянальна-дэмакратычная партыя сацыялістычнай арыентацыі.

Дзева Даты. Цытата дня: «Рабіце сумнявацца насамрэч не ў сваёй жонцы, а ў сабе самім».

СВЕЧКА У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свет і сусвет. Чалавек.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

Свечка. У традыцыйных усходніх славян свечка сімвалізавала адвечнае святло, жыццё, жыёвае полымя. У той жа час свечку, яе маленькі агеньчык, які даволі лёгка заціхнуць, нашы продкі адназначна лічылі сімвалам хуткальнасці, мімавітнасці, хісткасці і нетрываласці жыцця, якое таксама лёгка сплыне.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ЗАСНАВАЛІНІК: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЕГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОВСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХАНЕНКА, Т. ПАДЛІП, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СЕДЫЦЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ШЕЛЮШК, І. ШУЧЭВІЧ. НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОН: прыёмная — 287 19 19 (тэл.факс); аддзель: пісьмоў — 287 18 64, падлікі і рэспубліканскага — 287 18 35, 287 18 51, ірэнды-чэна — 287 19 68, саратарыя — 292 05 82, адказнак за выпуск дадатку: «Чырвоная змяна» — 292 44 12; «Місцывае саміраванне» — 292 21 03, уласныя карэспандэнты: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродна: 43 25 23, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Маргінёх: 32 74 31; Бухгалтэрыя: 292 22 03; прыём рэкламы тэл.факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52. e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясучы рэкламадаўцы. Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў у год. Тыраж 32,333 Індэк 63850. Зак. № 6690. Нумар падпісанні ў 1930. П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Самыя вядомыя тэмы ... у жаночых гутарках: 1) Усе мужыкі — сволачы. 2) Апраўчы няма чом. ... у мужчынскіх гутарках: 1) Усе бабы — дурніцы. 2) Ездзіць няма на чым.